

*Goedkeuring van het Verdrag tot instelling van de
Benelux Economische Unie, met de daarbij
behorende overeenkomsten*

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Inleiding

Het stemt de ondergetekenden tot voldoening, dat het Verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie met de daarbij behorende bijlagen bij het onderhavige wetsontwerp aan de Staten-Generaal ter goedkeuring kan worden aangeboden. Het verdrag consolideert hetgeen sinds de tweede wereldoorlog, met als uiteindelijk doel de Economische Unie, door onderlinge samenwerking is bereikt en markeert anderzijds de weg, die nog moet worden afgelegd om tot de voltooiing van de Unie te geraken. Bovendien voert het op bepaalde gebieden nieuwe elementen in, zoals de veralgemening van het beginsel der nationale behandeling, het beginsel van vrij dienstenverkeer onder meer op vervoergebied, de verplichting tot coördinatie van de nationale wetgevingen, voor zover deze het vrije onderlinge verkeer op ongerechtvaardigde wijze belemmeren, de nationale behandeling voor wat betreft werkzaamheden van vennootschappen, de afschaffing van de laatste kwantitatieve beperkingen in het onderlinge handelsverkeer binnen een bepaalde termijn en nog enkele andere nieuwe elementen.

De samenwerking van de Beneluxlanden heeft zich in bedoelde periode voltrokken op grondslag van de op 5 september 1944 te Londen ondertekende douaneovereenkomst. De onderlinge vervlechting van de nationale economieën en de coördinatie van de economische politiek naar binnen en naar buiten hebben zich op die basis geleidelijk ontwikkeld en zijn vastgelegd in een reeks overeenkomsten en protocollen.

Het is gewenst de bereikte resultaten in een verdrag samen te vatten, te meer nu de huidige conjuncturele en politieke verhoudingen daarvoor gunstig zijn. Hierdoor worden tevens waarborgen geschapen, dat die resultaten in minder gunstige tijden kunnen worden bestendigd. Ten slotte biedt het verdrag de mogelijkheid de positie van de drie landen als eenheid binnen de Europese Economische Gemeenschap tot haar recht te doen komen.

Voorgeschiedenis. De gemeenschappelijkheid van de belangen der drie landen — niet in de laatste plaats op economisch gebied — is in de loop van de geschiedenis herhaaldelijk aan de dag getreden. De gemeenschappelijkheid van economische belangen wordt voornamelijk bepaald door een vrijwel gelijke afhankelijkheid van het buitenland voor wat de afzet van de produktie betreft. Het economisch nationalisme, dat in de jaren tussen de beide wereldoorlogen tot rigoureuze handelsbelemmeringen en deviezenrestricties leidde, trof de drie landen dan ook in gelijke mate. Gezamenlijk hebben zij daartegen de strijd aangeboden. Herinnerd moge hier worden aan de Conventie van Ouchy tot verlaging van wederzijdse tarieven, die in 1932 tussen de drie landen werd gesloten, nadat daarvoor, in 1930, een Belgisch initiatiefvoorstel in de toenmalige Volkenbond tot sluiting van een algemene handelsconventie niet het gewenste resultaat had opgeleverd. De Conventie van Ouchy is, doordat zij afweek van het principe van onvoorwaardelijke meestbegunstiging, nimmer in werking getreden. Niettemin kan deze poging tot economische samenwerking tussen de drie landen, evenals een latere, in 1937 ondernomen, waar-

bij tevens de Scandinavische landen waren betrokken, worden beschouwd als een eerste aanloop tot de Benelux Economische Unie.

Het streven van de Beneluxlanden naar een hechtere onderlinge samenwerking werd opnieuw geprikkeld toen de laatste wereldoorlog zowel hun politieke als hun economische bestaan op het spel had gezet. Nog tijdens de oorlog werd door de te Londen verblijvende Regeringen der Beneluxlanden de basis gelegd van de naoorlogse samenwerking door het sluiten in september 1944 van de douaneovereenkomst (*Stb.* E 77/1944), nadat eerder, in oktober 1943, een Monetair Akkoord (*Stb.* E 76/1944) was gesloten, waarbij een vaste koersverhouding tussen frank en gulden in het leven was geroepen en de wederzijdse kredietverlening was geregeld. Ten einde het naar elkaar toegroeien van de economische structuur van de drie landen te bevorderen en tot een zo groot mogelijke versterking van de onderlinge handelsbetrekkingen te geraken, werd toen besloten tot instelling van een gemeenschappelijk tarief van invoerrechten ten opzichte van derde landen en tot afschaffing van de invoerrechten in het onderlinge handelsverkeer.

Aan dit besluit kon evenwel niet aanstands uitvoering worden gegeven. De gevolgen van de wereldoorlog noodzaakten tot een dieper en omvangrijker ingrijpen in het economische leven dan had kunnen worden voorzien. Bovendien verschilde toentertijd de algemene economische toestand van de Beneluxlanden onderling zeer aanzienlijk als gevolg van de omstandigheid, dat Nederland zwaarder door de oorlog was getroffen dan zijn beide partners. De drie Regeringen lieten zich evenwel door deze ongunstige omstandigheden niet van de ingeslagen weg afbrengen en brachten na de in april 1946 gehouden Ministersconferentie een geleidelijk in omvang en diepte toenemende samenwerking tot stand.

Deze samenwerking vond haar eerste bekroning bij de inwerkingtreding op 1 januari 1948 van de Londense douaneovereenkomst, die bij het protocol van 14 maart 1947 (*Stb.* H 282) nader was verduidelijkt en uitgelegd. Sindsdien worden in het onderlinge verkeer geen rechten geheven en geldt een gemeenschappelijk buitentarief. De in verband met de heersende goederen- en deviezen-schaarste in de drie landen ingevoerde stelsels van prijs-, distributie- en deviezenvoorschriften maakten een volledig vrije uitwisseling van goederen en diensten evenwel nog onmogelijk en hielden de omvang van het onderlinge handelsverkeer binnen enge grenzen. Het heeft nog enkele jaren geduurd vooraleer het schaarsteregime in Nederland, mede dank zij de Marshall-hulp en de buitenlandse kredietverlening, kon worden losgelaten. Hierdoor werd tevens de mogelijkheid geschapen de onderlinge grens voor het handelsverkeer te openen.

Vervolgens zijn door toepassing van het Voor-Unieakkoord van 15 oktober 1949 (*Trb.* 1954, 118) geleidelijk vrijwel alle kwantitatieve beperkingen afgeschaft voor produkten van oorsprong uit de partnerlanden. De Regeringen hebben zich verbonden op deze liberalisatie van het intra-Beneluxverkeer slechts in onderlinge overeenstemming inbreuk te maken.

Het is helaas niet mogelijk gebleken deze liberalisatie ook tot het gebied van de landbouw uit te strekken. Het verschil in economische structuur van de landbouw in de drie landen

heeft, in de landbouwprotocollen van 1947 en 1950, geleid tot een bijzondere regeling, die het vrije onderlinge verkeer in agrarische produkten van bepaalde voorwaarden afhankelijk maakt. Uit een oogpunt van bescherming is de afzet van landbouwprodukten op de Belgische markt gebonden aan minimumprijzen, beneden welke niet mag worden geleverd. Daartegenover geniet de Nederlandse landbouw preferentie op de Belgische markt ten opzichte van de invoer uit derde landen. Deze regeling is te beschouwen als een overgangsmaatregel naar de uiteindelijke harmonisatie van de landbouwpolitiek der drie landen, die, zoals het Comité van Ministers op 3 mei 1955 besloot, binnen een tijdsverloop van 7 jaar tot stand dient te komen.

Verder is, ter bevordering van het vrije onderlinge verkeer, in de loop van de tijd ernaar gestreefd ook de heffing van de accijnzen, van het waarborgrecht en van andere indirecte belastingen aan de binnengrens af te schaffen. Te dien einde werd bij het verdrag van 18 februari 1950 (*Stb.* 1951, 215) besloten tot unificatie van de accijnzen en van het waarborgrecht. De in 1950 ontworpen overeenkomst inzake de indirecte belastingen (omzetbelasting — overdrachtstaks) heeft het tot dusverre niet tot ondertekening kunnen brengen als gevolg van de moeilijkheden van budgettaire aard, die de unificatie der heffingsstelsels in de weg staan.

De geleidelijke opbouw van de Economische Unie dreigde in de jaren 1952 en 1953 te worden onderbroken door moeilijkheden, welke sommige Belgische industrietakken ondervonden. De vaste wil der Regeringen om de bereikte resultaten niet teloor te doen gaan, overwon ook deze moeilijkheden. De totstandkoming op 24 juli 1953 van het Protocol inzake de coördinatie van de economische en sociale politiek (*Trb.* 1954, 27) sloot deze periode af en legde tevens de grondslag voor de totstandbrenging van een nauwe economische samenwerking op nieuwe gebieden.

Het eerste concrete resultaat werd neergelegd in het Protocol inzake de handelspolitiek van 9 december 1953 (*Trb.* 1954, 29). Op de grondslag van dit protocol is een gemeenschappelijke politiek voor de vrije in- en uitvoer, resp. uit en naar derde landen verwezenlijkt. De op dit punt bereikte resultaten zijn erkend door de O.E.E.S., die begin 1956 besloot de Benelux voortaan voor de toepassing van de liberalisatievoorschriften als een eenheid te beschouwen. De opbouw van een gemeenschappelijk beleid voor wat betreft de gecontingenteerde in- en uitvoer is eveneens ver gevorderd. Reeds is te dien einde een aantal handelsovereenkomsten tot stand gekomen tussen de Benelux en derde landen.

Ook het onderlinge kapitaalverkeer is in belangrijke mate geliberaliseerd. Zo staat het op grond van het Akkoord inzake de liberalisering van het kapitaalverkeer van 8 juli 1954 (*Trb.* 1954, 89) de onderdanen van elk der drie landen vrij hun kapitaal in het partnerland te beleggen, te realiseren en te verhandelen.

Voorts is, in afwachting van het in werking treden van het op 7 juni 1956 tot stand gekomen Arbeidsverdrag (*Trb.* 1956, 98), dat uiterlijk tegelijkertijd met het Unieverdrag van kracht wordt, door het Interim-Arbeidsakkoord van 20 maart 1957 (*Trb.* 1957, 58) reeds in belangrijke mate de gemeenschappelijke arbeidsmarkt gerealiseerd voor wat betreft de arbeid in loondienst.

Ten slotte is een aantal bijzondere regelingen getroffen, zoals die betreffende wederzijdse nationale behandeling bij overheidsaanbestedingen (*Trb.* 1956, 76).

Uit het bovenstaande summiere overzicht blijkt, dat de samenwerking tussen de Beneluxlanden een realiteit is. Hun onderlinge handel is zeer intensief en heeft ten opzichte van de jaren vóór de tweede wereldoorlog een aanzienlijke uitbreiding ondergaan, waardoor de economische expansie van het Beneluxgebied metterdaad bevordert en de positie van dit gebied tegenover het buitenland belangrijk versterkt is.

Uit de bij deze memorie gevoegde statistische gegevens blijkt, dat de intra-Beneluxhandel, sinds op 1 januari 1948 de douaneovereenkomst 1944 effectief is gaan werken, naar de waarde

in beide richtingen ruim verviervoudigd is, terwijl de handel van ieder der drie landen met het buitenland eveneens is toegenomen, doch in mindere mate. Bovendien mag worden aangenomen, dat de gemeenschappelijke markt reeds in vele sectoren van de industrie, vooral van duurzame verbruiksgoederen, tot vergrote specialisatie heeft geleid.

Al deze door onderlinge samenwerking in het verleden bereikte resultaten bieden, naar het inzicht van de ondergetekenden, voldoende grondslag om thans de Economische Unie in te stellen bij dit verdrag, dat door zijn langdurige binding van 50 jaar en door zijn vele constructieve elementen perspectieven opent voor de volledige integratie der Benelux-economie. De uiteindelijke voltooiing van de Benelux Economische Unie vereist namelijk een voortschrijdende harmonisatie van de economische politiek in haar geheel. Een in onderling overleg gevoerde conjunctuurpolitiek zou daarbij van belang kunnen zijn. De omvang van de totale binnenlandse markt der Beneluxlanden met een gezamenlijk inwonertal van 20 miljoen zielen biedt meer mogelijkheden voor een vruchtbare werking van de conjunctuurpolitiek dan die landen ieder afzonderlijk bezitten. Daarnaast zal een gecoördineerde structuurpolitiek de economieën van de Beneluxlanden door het bevorderen van nieuwe produktiemethodes tot nog grotere ontplooiing kunnen brengen, waarbij een op elkaar afgestemd fiscaal en sociaal beleid ongewenste verschillen in de algemene produktievoorwaarden voorkomt. Voor het verwezenlijken van de doelstellingen van het verdrag is van belang de inspanning van het gezamenlijk bedrijfsleven der drie landen om door rationalisatie en efficiency en door tijdige aanpassing aan de technische vooruitgang de produktiviteit te vergroten.

Inhoud en strekking. De Benelux Economische Unie heeft tot doel door verbetering van de onderlinge arbeidsverdeling de meest doeltreffende produktie te bevorderen, de economische positie van het geïntegreerde gebied te versterken en de levensstandaard door stijging van het reële nationale inkomen te verhogen. De hieruit resulterende economische expansie zal ertoe bijdragen de Benelux tot een nog sterkere economische groepering in de wereld te maken dan zij reeds is, hetgeen van niet te onderschatten betekenis is onder meer voor haar optreden bij internationale onderhandelingen en in internationale organisaties, waarvan de verdere welvaartsontwikkeling van de Benelux mede afhankelijk is.

Ter bereiking van dit doel is de activiteit van de Benelux Economische Unie, zoals deze in het verdrag is voorzien, gericht op een onderling vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal en op een gelijke behandeling van elk dezer categorieën op het wederzijdse grondgebied in de zin zoals nader wordt uiteengezet in de hiernavolgende toelichting op de artikelen 2 t/m 5 van het verdrag. Met het oog daarop voorziet het verdrag in de coördinatie van het binnenlandse economische beleid, in samenhang daarmee, van de financiële en sociale politiek, in een gemeenschappelijke handelspolitiek tegenover derde landen, alsmede in een gemeenschappelijke politiek wat betreft de met deze handelspolitiek verband houdende betalingen.

De kern van de activiteit der Unie ligt derhalve in het verwijderen van alle economische relevante belemmeringen, die het vrije onderlinge verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal in de weg staan. Al zijn de douanemuren in het onderlinge verkeer geslecht, er zijn toch nog andere elementen, die belemmeringen kunnen vormen voor het vrije onderlinge verkeer, met name op al die gebieden, waar de nationale wettelijke voorschriften onderling verschillen, zoals op het gebied van de landbouw, de vestiging, het vervoerwezen, de investeringen, de mededinging en de prijs- en fiscale politiek.

Het is niet mogelijk gebleken reeds bij het sluiten van het verdrag alle belemmeringen, die het vrije onderlinge verkeer in de weg staan, op te heffen. Daarvoor grijpen de nationale voorschriften vaak te diep in de economische structuur in. Slechts geleidelijke harmonisatie zal hier, naar het oordeel van de ondergetekenden, tot het gewenste resultaat kunnen leiden.

Anderzijds behoeven deze belemmeringen de instelling van

de Economische Unie niet in de weg te staan, daar de nog op te lossen problemen, voor zover zij van ingrijpende aard zijn, onderworpen worden aan een overgangstermijn, binnen welke zij moeten worden opgelost. Dit geldt onder meer voor de sector van de landbouw, waar, als gevolg van het verschil in economische structuur, de beschermende maatregelen, voornamelijk zich manifesterend in de zogenaamde minimum-prijzenregelingen, van veel ingrijpender aard zijn dan die in andere sectoren van het bedrijfsleven. Met het oog op het bevorderen van de uitschakeling der nog bestaande verschillen is in het verdrag neergelegd, dat de harmonisatie van het landbouwbeleid binnen een tijdsverloop van vijf jaar moet zijn verwezenlijkt.

Op het gebied van het vervoerwezen bestaat eveneens nog een aantal problemen, veroorzaakt door het verschil in wetgeving in de drie landen. Bij de opstelling van het verdrag is het evenwel mogelijk gebleken tot bevredigende afspraken te geraken, die positief zijn gericht op het verwezenlijken van de Economische Unie op vervoergebied en die een goede grondslag vormen voor een gecoördineerde vervoerpolitiek.

Ook op het terrein van de fiscale politiek (omzetbelasting en accijnzen) vertonen zich ondanks alle streven naar toenadering nog belangrijke verschillen, die bij het sluiten van het verdrag niet terstond konden worden opgeheven.

Hetzelfde is het geval met een aantal eveneens het vrije onderlinge verkeer in de weg staande belemmeringen, voortvloeiend uit de toepassing van in de drie landen onderling verschillende wettelijke voorschriften van niet-economische of niet-financiële aard, onder meer liggend op het gebied van de volksgezondheid, de arbeidersbescherming en de bescherming van de verbruikers van goederen. Ook al zijn zij voor een ander doel ingesteld, toch kunnen deze voorschriften het onderlinge handelsverkeer nog belemmeren.

Ten einde de Economische Unie als gemeenschappelijke markt volledig te doen functioneren, is een voortdurende samenwerking vereist op het gebied van de interne economische, financiële en sociale politiek, waartoe ook de volksgezondheid is te rekenen. Daarbij streeft het verdrag met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van iedere Regering naar een steeds nauwer vervlechting van de nationale economieën.

Het verdrag voorziet voorts in een gemeenschappelijk beleid op het gebied van het handels- en het daarmee samenhangende betalingsverkeer met derde landen, hetgeen noodzakelijk is om de gemeenschappelijke markt te doen functioneren niet alleen voor nationale, maar ook voor uit derde landen ingevoerde goederen.

Aangezien de toepassing van het verdrag zich beperkt tot het grondgebied van de partnerlanden in Europa, is met betrekking tot de gemeenschappelijke handelspolitiek de mogelijkheid geopend de belangen van de overzeese gebiedsdelen mede te betrekken in de met derde landen te sluiten handelsverdragen.

Mede naar aanleiding van de in de Raadgevende Interparlementaire Raad gestelde vraag, waarom het verdrag niet tevens voorziet in de instelling van een monetaire unie, mogen de ondergetekenden het volgende opmerken. Zo al een dergelijke unie als een mogelijk sluitstuk van een economische unie kan worden beschouwd, is zij evenwel niet onmisbaar voor het verwezenlijken van haar doelstellingen. Overigens mag, naar de mening van de ondergetekenden, niet uit het oog worden verloren, dat de verwezenlijking van een werkelijke monetaire unie problemen schept, waarvan de oplossing de politieke bewegingsvrijheid van de Regeringen in veel grotere mate beperkt dan een economische unie.

Instellingen. Met de uitoefening van de hiervóór genoemde activiteiten der Economische Unie is een aantal instellingen belast, wier bevoegdheden het verdrag nader omschrijft. In de eerste plaats betreft dit het Comité van Ministers en de Raad van de Economische Unie, waarvan de laatste belast is met de coördinatie van de onder het Comité van Ministers functionerende commissies en bijzondere commissies. De commissies bestrijken gezamenlijk het normale arbeidsterrein van de Unie;

de bijzondere commissies zijn belast met enkele specifieke taken. Voorts omschrijft het verdrag de bevoegdheden van het secretariaat-generaal, het college van scheidsrechters en de Economische en Sociale Raad van Advies en voorziet het verdrag in de mogelijke oprichting van gemeenschappelijke diensten.

Deze institutionele opzet van de Unie zet in grote lijnen de huidige in de praktijk gegroeide organisatie voort, welke gebaseerd is op een nauwe intergouvernementele samenwerking. Op dit punt wijkt de Benelux af van de E.G.K.S. en de E.E.G., die, naast de verschillende vormen van rechtstreekse samenwerking tussen de nationale Regeringen, bepaalde aspecten van de beleidsvoering opgedragen aan lichamen, die een onafhankelijke positie tegenover de Regeringen innemen. Dit verschil is behalve uit historische oorzaken te verklaren uit de omstandigheid, dat de Beneluxintegratie slechts tussen drie landen plaatsvindt en de drie regeringscentra op zo korte afstand van elkaar zijn gelegen, dat een zeer frequent en intensief overleg tussen de bevoegde Ministers en administraties der drie landen mogelijk is.

Het Comité van Ministers is de centrale instelling van de Economische Unie. Bij dit Comité berust de zorg voor de toepassing van de bepalingen van het verdrag. Met het oog hierop is het Comité van Ministers bevoegd beschikkingen uit te vaardigen, die voor de drie Regeringen bindende kracht hebben. Deze besluiten worden in overeenstemming met de beginselen, die aan de samenwerking ten grondslag liggen, bij eenstemmigheid genomen. Voorts brengt de aan het Comité van Ministers opgelegde taak onder meer mee, dat het richtlijnen geeft aan de rechtstreeks onder het Comité ressorterende instanties, te weten de Raad van de Economische Unie, de commissies en de bijzondere commissies, het secretariaat-generaal en de gemeenschappelijke diensten. De eerstgenoemde van deze instellingen treedt op als het coördinerend orgaan van de andere instellingen.

De nauwe samenwerking tussen de drie Regeringen maakt het gewenst, dat ook tussen de drie parlementen de nodige samenwerking bestaat. Te dien einde is in de institutionele opzet opgenomen de Raadgevende Interparlementaire Raad, ingesteld bij Overeenkomst van 5 november 1955 (*Trb.* 1955, 159). Eveneens past in die opzet de figuur van de Economische en Sociale Raad van Advies, die, naar analogie van de Nederlandse S.E.R. en de overeenkomstige Belgische en Luxemburgse organisaties, met betrekking tot de verschillende sociaal-economische vraagstukken een adviserende rol vervult.

Advies van de Interparlementaire Raad. De drie Regeringen hebben, na overeenstemming te hebben bereikt over het ontwerpverdrag, dit geparafeerd en aan de Raadgevende Interparlementaire Raad met verzoek om advies aangeboden.

De verschillende commissies van deze raad behandelden het ontwerp in bijeenkomsten, die op 7 oktober 1957 werden gehouden. De conclusies van dit overleg zijn vastgelegd in een rapport van de Commissie voor Buitenlandse Vraagstukken.

Tijdens de zitting van de Raadgevende Interparlementaire Raad te Brussel op 22 en 23 november 1957 heeft de Voorzitter van het Comité van Ministers de standpunten van de drie Regeringen uiteengezet ten aanzien van fundamentele vraagstukken, welke het rapport naar voren bracht, en een aide-mémoire aan de raad overgelegd, waarin in het rapport gestelde vragen werden beantwoord.

Als besluit van zijn werkzaamheden heeft de raad een advies uitgebracht, waarvan de drie Regeringen met levendige belangstelling hebben kennis genomen. Te zamen hebben zij de mogelijkheid bestudeerd om aan de wensen van de Interparlementaire Raad te voldoen zonder de inwerkingtreding van het verdrag te vertragen als gevolg van de noodzaak opnieuw langdurige onderhandelingen daarover te beginnen. Op die wijze menen zij in de geest van de raad te hebben gehandeld.

Het resultaat van dit hernieuwde onderzoek is vervat in de bijgaande toelichtingen op elk afzonderlijk artikel, waaromtrent opmerkingen door de raad werden gemaakt.

Verhouding tot de E.E.G. De totstandkoming van het Unieverdrag zo kort na de inwerkingtreding van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, dat dezelfde doelstelling heeft, te weten een economische unie met de hiervóór vermelde kenmerken, werpt de vraag op van de onderlinge verhouding der beide gemeenschappen.

Het belangrijkste verschil tussen de beide verdragen ligt in de mate van verwezenlijking van hun doelstellingen. Terwijl de Europese Economische Gemeenschap nog aan het begin van haar ontwikkeling staat, kennen de Beneluxlanden onderling reeds een ver gaande mate van integratie. Niet alleen vormt de Benelux reeds ongeveer 10 jaar materieel één douanegebied, maar ook op andere gebieden zijn de doelstellingen van het Unieverdrag in belangrijke mate verwezenlijkt.

Naar de mening van de ondergetekenden is de integratie van de drie economieën van zo eminent belang, dat dit alleen reeds een integratieverdrag van de Beneluxlanden afzonderlijk rechtvaardigt. Bovendien komt het de ondergetekenden alleszins gewenst voor de resultaten, welke in de loop der jaren door gemeenschappelijke inspanning werden verkregen, bij verdrag te consolideren en tevens voort te gaan op de ingeslagen weg naar de verwezenlijking van de doelstellingen der Economische Unie, zonder het tijdstip af te wachten, waarop de Europese Economische Gemeenschap een gelijke graad van integratie zal hebben bereikt.

Daarnaast mag niet uit het oog worden verloren, dat, ook al zullen bij de volledige verwezenlijking van de gemeenschappelijke markt na afloop van de overgangperiode van 12 tot 15 jaar de in het Unieverdrag neergelegde verplichtingen en bepalingen grotendeels worden opgelost, een verdergaande integratie tussen de Beneluxlanden tot de mogelijkheden behoort.

Al deze overwegingen vinden hun erkenning in artikel 233 van het E.E.G.-verdrag, waarin wordt bepaald, dat de artikelen van het verdrag geen belemmering vormen voor het bestaan en de voltooiing der regionale unie tussen Nederland, België en Luxemburg, voor zover althans de doelstellingen van deze laatste niet zijn bereikt door toepassing van het Verdrag tot oprichting der E.E.G.

Bovendien zijn de ondergetekenden van mening, dat de verwezenlijking van de Benelux Economische Unie ervaringen zal opleveren, die waardevol zullen kunnen zijn bij de in het kader der Europese Economische Gemeenschap nog op te lossen problemen.

Handhaving en intensivering van de Beneluxsamenwerking zijn derhalve van groot belang. De drie landen vormen gezamenlijk een groep, die economisch weliswaar niet geheel te vergelijken, doch in betekenis niet al te verschillend is van ieder der drie grote landen, die met de Benelux de Zes vormen. Nauw aaneengesloten zal de Benelux waardevolle bijdragen kunnen leveren in een economisch geïntegreerd West-Europa. De Beneluxlanden hebben immers belangrijke, nauw verweven commerciële belangen, die er in de toekomst niet geringer op zullen worden. Zij hebben op een aantal punten reeds samen naar buiten gewerkt en de ontwikkeling van hun nationale economische structuur richt zich reeds in verscheidene opzichten naar het feit van hun gemeenschappelijke markt. Dit en het besef, dat zij gezamenlijk sterker staan, zal hen geleidelijk tot een vruchtbaar gebruik van hun gemeenschappelijke positie kunnen brengen. Reeds thans vormen de drie landen een commerciële groepering van betekenis, die, als eenheid optredend, naar buiten een dynamische rol in de West-Europese samenwerking vervult.

Het vraagstuk van de verhouding van de Benelux tot de E.E.G. heeft de bijzondere aandacht gehad van de Raadgevende Interparlementaire Raad, die dienaangaande drie aanbevelingen heeft geformuleerd.

In de eerste plaats heeft de raad aan de Regeringen verzocht in het kader van de E.E.G. te bevorderen, dat die doeleinden van de Economische Unie worden nagestreefd, welke haar in de Europese integratie tot een stuwende kracht maken.

In hun antwoord aan de raad merken de Regeringen op, dat

het juist de Beneluxlanden zijn, die de Europese beweging op gang hebben gebracht door de opstelling van hun memorandum aan de overige leden-landen van de E.G.K.S., voorafgaand aan de Conferentie van Messina van juni 1955. Zij geven als hun mening te kennen, dat de voorsprong, die de Beneluxlanden op het gebied van de integratie van hun economieën hebben ten opzichte van de andere landen van de E.E.G., een grote stuwkracht zal zijn voor de verwezenlijking van de gemeenschappelijke Europese markt. Om die reden zal de ratificatie van het Unieverdrag voor de drie Regeringen een aansporing zijn om te volharden in hun besluit voorop te blijven in het ontwikkelingsproces van de Europese economische integratie, waarvan de Benelux het model is geweest.

De Regeringen delen eveneens de tweede wens van de Interparlementaire Raad, de Benelux op de meest gunstige voorwaarden in de E.E.G. te integreren. De Regeringen zullen alle middelen, waarover zij beschikken, benutten om dit doel te bereiken. De Interparlementaire Raad heeft in dit verband tevens de wens uitgesproken, dat met het oog op het bovenvermelde doel bepaalde beginselen voor een gemeenschappelijk economisch beleid in het Unieverdrag zouden worden opgenomen.

De Regeringen zijn van mening, dat het opnemen van meer gedetailleerde doelstellingen de doelmatigheid van hun handelen niet zal kunnen vergroten. De concrete elementen van een dergelijk beleid moeten zich immers geleidelijk ontwikkelen, ten einde te kunnen worden afgestemd op nieuwe situaties, die zich met name in de ontwikkeling van de E.E.G. zullen voordoen en waarvan de gevolgen voor de Benelux-economie onmogelijk nauwkeurig kunnen worden voorzien. Het opnemen van te veel details in de omschrijving der doeleinden zou slechts tot gevolg kunnen hebben, dat daardoor de vrijheid van handelen van de Regeringen en van de Unie-instellingen wordt beperkt ten aanzien van de vraagstukken, gesteld door de binnenlandse en door de internationale economische ontwikkeling.

Om die reden hebben de Regeringen het vraagstuk op een andere wijze benaderd, zoals tot uiting komt in de toelichting op artikel 8.

In de derde plaats heeft de Interparlementaire Raad verzocht een vergelijkende studie te maken van de bepalingen van het E.E.G.-verdrag en het Unieverdrag.

Ten aanzien van dit punt hebben de Regeringen opgemerkt, dat het maken van een vergelijkende studie van de bepalingen van het E.E.G.-verdrag en het Unieverdrag niet alleen bijzondere moeilijkheden biedt door het verschil in conceptie van de verdragen, maar tevens door de feitelijke situatie, welke voor elk van deze verdragen als uitgangspunt heeft gegolden. Dit maakt een gedetailleerde analyse van de verdragsteksten voorts weinig zinvol.

Niettemin hebben de Regeringen het gewenst geacht enkele opmerkingen van algemene strekking aan dit onderwerp te wijden.

In de eerste plaats hebben zij gereleveerd, dat het verschil in integratieniveau tussen de E.E.G.-landen enerzijds en de Beneluxlanden anderzijds zijn stempel heeft gedrukt op de opzet van de beide verdragen. Het E.E.G.-verdrag stelt als einddoel een economische integratie, die in de overgangperiode etappegewijs dient te worden bereikt; het Unieverdrag gaat uit van een volledige integratie, doch stelt in de overgangsovereenkomst de op het ogenblik bestaande uitzonderingen hierop vast. Deze uitzonderingen dienen in de daarvoor gestelde perioden te worden geëlimineerd. Uiteraard zijn deze perioden veel korter dan die van het E.E.G.-verdrag.

Een ander belangrijk verschil tussen de beide verdragen bestaat hierin, dat het E.E.G.-verdrag onder bepaalde omstandigheden in bijzondere vormen van besluitvorming voorziet; het Unieverdrag kent alleen besluitvorming bij unanimititeit. Dit is niet alleen een uitvloeisel van de ervaring, die de Beneluxlanden in de afgelopen jaren hebben opgedaan, dat zij namelijk in onderlinge overeenstemming nog steeds erin zijn geslaagd hun problemen te regelen, maar ook van de omstandigheid, dat in de Benelux het aantal gesprekspartners zeer be-

perkt is, zodat deze wijze van besluitvorming, om een uitweg te vinden uit eventueel gerezen moeilijkheden, de meest aangewezen is. In de E.E.G. is niet alleen het aantal landen groter, maar zijn ook de verschillen in economische structuur veel belangrijker. Dit maakt de mogelijkheid groter, dat men niet tot besluitvorming door onderlinge overeenstemming, zoals in de Benelux, kan geraken. Vandaar, dat het E.E.G.-verdrag in bepaalde gevallen in een besluitvorming voorziet, waarbij niet de instemming van alle Lid-Staten vereist is, ten einde te vermijden, dat de integratie in enig stadium door gebrek aan onderlinge overeenstemming schade lijdt.

Deze verschillen tussen beide verdragen, wat betreft achtergrond en opzet, blijken duidelijk, wanneer de verdragsartikelen in de vergelijking worden betrokken.

Beide verdragen voorzien in vrijheid van personen-, goederen-, diensten- en kapitaalverkeer. Wat dit laatste aangaat, zij vermeld, dat de vrijheid van het kapitaalverkeer in de Benelux thans op grond van een speciaal protocol geleid wordt via afzonderlijke rekeningen en dat voorts emissies in de valuta van de schuldeiser onderworpen blijven aan de goedkeuring van dat land. In de E.E.G. moet deze vrijheid verkregen zijn uiterlijk bij het verstrijken van de overgangsperiode in de mate, waarin zulks nodig is voor de goede functionering van de gemeenschappelijke markt. Overheidsmissies blijven onderworpen aan de goedkeuring der partnerlanden. Behalve een omschrijving van de eindperiode bevat het E.E.G.-verdrag, zoals in tegenstelling met het Unieverdrag, een groot aantal bepalingen omtrent de wijze, waarop de integratie op het gebied van het goederen-, diensten-, kapitaal- en personenverkeer gedurende de overgangsperiode tot stand moet worden gebracht. Soms bevat het E.E.G.-verdrag concrete verplichtingen, soms wordt slechts een procedure voorzien.

Voor wat betreft het goederenverkeer, bevat het E.E.G.-verdrag een aantal concrete verplichtingen. Het verdrag voorziet, dat het goederenverkeer in een periode van 12 tot uiterlijk 15 jaar geheel vrij zal zijn. In de Benelux zal het geringe restant aan beperkingen na een overgangsperiode van 5 jaar verdwenen moeten zijn.

Het is wellicht nuttig enkele passages te wijden aan de regelingen in beide verdragen, voor wat betreft de landbouw en het vervoer. Zowel in het E.E.G.-verdrag als in het Unieverdrag wordt wat de landbouw betreft voorzien in de mogelijkheid van het vaststellen van minimumprijzen. Het Unieverdrag houdt bovendien de mogelijkheid in van een preferentiële behandeling (gedurende 5 jaar) en de mogelijkheid tot het instellen van heffingen en licentierechten. Het E.E.G.-verdrag opent de mogelijkheid gedurende de overgangsperiode zogenaamde contracten op lange termijn af te sluiten. In de Benelux moet binnen 5 jaar het landbouwbeleid geharmoniseerd zijn; in de E.E.G. moet vóór het einde van de overgangsperiode een gemeenschappelijk landbouwbeleid zijn ingevoerd.

Ook wat betreft het vervoer zijn er verschillen. Het Unieverdrag schrijft een gecoördineerd vervoersbeleid voor, berustend op een tweetal beginselen, namelijk de harmonisatie van de mededingingsvoorwaarden tussen de verschillende takken van vervoer en de rentabiliteit van de vervoerondernemingen; het E.E.G.-verdrag schrijft voor het nastreven van de doeleinden van het verdrag in het kader van een gemeenschappelijk vervoerbeleid. De toelatingsvoorwaarden tot het nationale en internationale vervoer worden in het Unieverdrag door het Comité van Ministers met eenparigheid van stemmen vastgesteld, terwijl in de E.E.G. de Raad van Ministers op voorstel van de commissie tot het einde van de tweede etappe met eenparigheid en daarna met gekwalificeerde meerderheid van stemmen hierover besluit.

De handelspolitiek zal in de Benelux gemeenschappelijk zijn vóór 1 januari 1959; in de E.E.G. moet dit het geval zijn na afloop van de overgangsperiode.

Ter zake van het monetaire beleid geeft het Unieverdrag geen bijzondere voorschriften voor het bewaren van het evenwicht in de betalingsbalans. Het E.E.G.-verdrag geeft als richtlijn in dezen aan, dat elk der landen een politiek voert,

welke gericht is op het behoud van het evenwicht in de betalingsbalans, een volledige werkgelegenheid en een stabiel prijspeil.

Wat de wisselkoersen betreft, vereist het Unieverdrag onderlinge overeenstemming voor wijziging van de pariteit. Het E.E.G.-verdrag gaat in dezen minder ver door wijziging van de wisselkoersen van één der deelnemende landen aan te merken als een aangelegenheid van gemeenschappelijk belang.

Op het terrein van de sociale politiek wordt in beide verdragen een nauwe samenwerking tussen de landen voorgescreven. In tegenstelling tot het Unieverdrag bevat het E.E.G.-verdrag een aantal bepalingen met betrekking tot sociale harmonisatie.

De vestiging van bedrijven is in de Benelux vrij; in de E.E.G. is deze vrijheid uiterlijk na afloop van de overgangsperiode voorzien. Ten aanzien van de vervalsing van de mededinging zijn de bepalingen van beide verdragen sterker afwijkend.

In het Unieverdrag wordt ter zake van kartels en monopolies een gecoördineerd beleid voorgeschreven; in de E.E.G. stelt de Raad van Ministers op voorstel van de commissie richtlijnen vast op basis van de in het verdrag genoemde beginselen betreffende de verenigbaarheid van kartels en monopolies met de gemeenschappelijke markt. Deze vaststelling vereist gedurende 3 jaar eenparigheid en daarna gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Ten aanzien van subsidies en distorsies, waartussen in het Unieverdrag geen onderscheid wordt gemaakt, is in dit verdrag een overlegprocedure vastgesteld; in de E.E.G. verbiedt of wijzigt de commissie die subsidies, welke zij als onverenigbaar met het verdrag beschouwt, terwijl ten opzichte van distorsies de raad op voorstel van de commissie beslist over de eliminering daarvan (in de eerste etappe met eenparigheid en daarna met gekwalificeerde meerderheid van stemmen).

Ten slotte zij gewezen op de ontsnapingsclausules, die in beide verdragen zijn opgenomen. Het Unieverdrag voorziet in een uitzonderingspositie, wanneer de levensbelangen van één van de landen in gevaar zijn, alsmede in een speciale clause op het gebied van de landbouw. In de E.E.G. is zowel een uitzonderingspositie mogelijk, wanneer zich in een speciale sector van het economische leven of in een bepaalde streek van de landen moeilijkheden voordoen als wanneer een verstoring van de kapitaalmarkt optreedt of een van de landen in betalingsbalansmoeilijkheden geraakt.

Aan het einde van deze algemene inleiding tot het Unieverdrag mogen de ondergetekenden nog opmerken, dat ter bereiking van een zo groot mogelijke eenheid in de interpretatie van het verdrag de hierna volgende artikelsgewijze toelichting op het verdrag in gemeenschappelijk overleg is tot stand gekomen en mitsdien eensluidend is.

Artikelsgewijze toelichting

Het Unieverdrag bestaat uit vier delen:

Het eerste deel bevat de beginselbepalingen, die de doeleinden van de Economische Unie omschrijven en haar kenmerken bepalen.

Het tweede deel behandelt de instellingen van de Unie en hun organisatie.

Het derde deel bevat, voor zover nodig, een nadere uitwerking van de in het eerste deel vermelde beginselen voor sommige economische onderwerpen, welke door het verdrag worden bestreken.

Het vierde deel bevat de gebruikelijke slotbepalingen.

Bij het verdrag zijn een Overgangsovereenkomst en een Uitvoeringsprotocol gevoegd.

In de Overgangsovereenkomst zijn de sectoren aangegeven, waarin de Economische Unie niet terstond kan worden verwezenlijkt; tevens worden daarin de termijnen en voorwaarden gesteld, welke gelden ter zake van de verplichting tot het opheffen van uitzonderingen op het uiteindelijke regime.

Het Uitvoeringsprotocol bepaalt de wijze van uitvoering van sommige artikelen van het verdrag en van de Overgangsovereenkomst, hetzij door naar bestaande overeenkomsten te verwijzen, die aldus in het raam van de Economische Unie worden ingepast, hetzij door nieuwe regelingen vast te stellen.

Met het oog op de toepassing van sommige bepalingen voor het vervoer over de weg is bovendien een Protocol van Onder-tekening opgesteld.

Ten slotte hebben de Nederlandse en Belgische Regeringen bij de ondertekening van de overeenkomsten nota's betreffende de Rijnvaartpremies gewisseld.

UNIEVERDRAG, DEEL I

Artikel 1. In het eerste artikel, dat het eerste deel inleidt, wordt de Economische Unie ingesteld en worden de hiervóór vermelde beginselen opgesomd.

Partijen bij de Economische Unie zijn het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg. Daarin verschilt de Economische Unie van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane-overeenkomst van 5 september 1944, van het Protocol van 14 maart 1947 en van het Voor-Unie-Akkoord van 15 oktober 1949, waar enerzijds Nederland en anderzijds de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie partij zijn. De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zal echter van kracht blijven; de verhouding tussen de Benelux en deze Unie is in artikel 94 geregeld.

De algemene beginselbepalingen der Economische Unie zijn vervat in de artikelen 2 tot en met 14; deze vinden toepassing, voor zover de bijzondere bepalingen van het verdrag (het derde deel) geen afwijkingen daarvan behelzen. Voor zover nodig vormen zij de grondslag voor de uitlegging en toepassing van de bijzondere bepalingen.

De artikelen 2 tot en met 5 omschrijven het hoofdkenmerk van de Economische Unie, namelijk het vrije verkeer van personen, goederen, kapitalen en diensten.

Artikel 2. De in dit artikel vermelde beginselen zijn voor een deel overgenomen uit het Nederlands-Belgische Vestigings- en Arbeidsverdrag van 20 februari 1933 (*Sib.* 1936, 83), uit het Nederlands-Luxemburgse Vestigingsverdrag van 1 april 1933 (*Sib.* 1937, 21) en uit de, tussen de drie landen gesloten, bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid.

Ten aanzien van natuurlijke personen wordt in dit artikel zowel de vrijheid van het verkeer over de gemeenschappelijke grenzen vastgelegd als de nationale behandeling verzekerd voor wat betreft de in de tweede alinea opgesomde punten, waarvan in het bijzonder de arbeidsvoorwaarden vermelding verdienen.

De regeling van lid 2 dient aldus te worden geïnterpreteerd, dat de onderdanen van de ene Partij op het grondgebied van de andere Partijen dezelfde behandeling genieten als eigen onderdanen, voor zover dezen zich in een zelfde situatie bevinden. Dit geldt onder meer ten aanzien van het ingezetenschap. Zo zal bij voorbeeld, wat de punten *e* en *f* betreft, een Nederlander, die Nederlands ingezetene is en tijdelijk in België verblijft, aldaar op dezelfde wijze worden behandeld als een Belg, die Nederlands ingezetene is en tijdelijk in België verblijft. De bepaling houdt in, dat onderdanen der drie landen slechts op terreinen, die niet in het tweede lid worden vermeld, als vreemdeling kunnen worden beschouwd. Zo genieten Nederlanders in België op grond van het verdrag geen reducties op spoorwegtarieven, welke daar te lande aan bepaalde categorieën burgers worden toegekend.

Het beginsel der nationale behandeling op fiscaal terrein, dat voor natuurlijke personen onder *f* is vastgelegd, is voor rechtspersonen geregeld in artikel 59.

Van artikel 2 kan ingevolge artikel 55 worden afgeweken, wanneer zulks uit overwegingen van openbare orde, openbare veiligheid, volksgezondheid of goede zeden gewenst wordt geacht.

Voorts kan de uitoefening van de in artikel 61 opgesomde beroepen aan eigen onderdanen worden voorbehouden.

Ten slotte zijn voor het door artikel 2 bestreken gebied een aantal overgangsbepalingen neergelegd in de artikelen 2 tot en met 8 van de Overgangsovereenkomst.

Artikel 3. Op het gebied van het onderlinge goederenverkeer komt de instelling van de gemeenschappelijke markt neer op afschaffing van alle invoerrechten, belastingen en heffingen, alsmede van alle in- en uitvoerbelemmeringen van kwantitatieve, kwalitatieve of valutaire aard.

Derhalve kan het feit, dat goederen van het grondgebied van het ene partnerland naar dat van een ander partnerland worden overgebracht, op zich zelf geen aanleiding geven tot het heffen van enig recht. Behalve op de met name genoemde invoerrechten en accijnzen en rekening houdend met de bepaling van artikel 79, heeft deze bepaling ook betrekking op heffingen of belastingen bij in- of uitvoer, onverschillig of deze bij de in- of uitvoer zelf worden geheven, dan wel bij de afgifte van vergunningen (monopolieheffingen, licentierechten).

Het behoeft geen betoog, dat dit artikel geen beletsel vormt voor de douanebehandeling, die goederen uit derde landen, welke in een der partnerlanden in het vrije verkeer worden gebracht, moeten ondergaan, indien zij van het grondgebied van een ander partnerland zijn binnengekomen. In dat geval wordt de douanebehandeling eenvoudig van de buitengrens der Beneluxlanden verlegd naar een douanekantoor binnen het gebied van de Benelux. Op deze wijze, die algemeen gebruikelijk is, worden de goederen in het vrije Beneluxverkeer gebracht.

Artikel 3, lid 2, heeft betrekking op economische en financiële belemmeringen in het onderlinge handelsverkeer. De bevrijding van het onderlinge handelsverkeer van de in lid 2 vermelde belemmeringen is voor goederen, van oorsprong uit één der partnerlanden, grotendeels door toepassing van het zogenaamde Voor-Unie-Akkoord van 15 oktober 1949 tot stand gebracht. Voorts beoogde het Protocol van 9 december 1953 inzake de handelspolitiek reeds een vrij verkeer van goederen, afkomstig uit derde landen, binnen het Beneluxgebied te verwezenlijken.

Artikel 3, lid 3, bedoelt te voorkomen, dat de in lid 1 en lid 2 omschreven vrijheid illusoir wordt door binnenlandse discriminatoire maatregelen ten aanzien van goederen, van oorsprong uit één der partnerlanden. Een analoog beginsel is reeds opgenomen in het Protocol van 6 juli 1956 betreffende de nationale behandeling bij de aanbesteding van werken en de aankoop van goederen.

Op de vrijheid van het onderlinge goederenverkeer blijven voorlopig uitzonderingen bestaan krachtens enkele bepalingen van de Overgangsovereenkomst; zij betreffen de handhaving van enige bestaande beperkingen op het handelsverkeer (artikel 10), heffingen en beperkingen ten aanzien van landbouwprodukten en voedingsmiddelen (artikelen 11 t/m 24), beperkingen voor wat betreft produkten, waarvoor nog geen gemeenschappelijk beleid op het gebied van de buitenlandse handel en de daaraan verbonden betalingen is verwezenlijkt (artikel 26), bestaande beperkingen op het gebied van het betalingsverkeer (artikel 30), het heffen van accijnzen en van het waarborgrecht (artikel 31), het heffen van omzetbelasting/overdrachtstaks of van de „impôt sur le chiffre d'affaires” (artikel 32).

Artikel 4. Op grond van het Akkoord betreffende de liberalisering van het kapitaalverkeer van 8 juli 1954 staat het de ingezetenen van elk der drie landen vrij, hun kapitaal in de partnerlanden te investeren en deze investeringen te realiseren en te verhandelen. Artikel 4 voorziet in volledige vrijheid op dit gebied, doch in een bepaling van de Overgangsovereenkomst (artikel 30) worden hierop uitzonderingen toegestaan.

Artikel 5. Dit artikel slaat, evenals artikel 2, lid 2, *b*, op het dienstenverkeer, waaronder onder meer het vervoerwezen en de werkzaamheden van banken en verzekeringsmaatschappijen vallen.

Binnen elk der drie landen is iedere discriminatie op grond van nationaliteit ingevolge artikel 2, lid 2, *b*, verboden. Artikel 5 geeft bovendien vergunning tot dienstenverkeer, dat de binnengrenzen overschrijdt; een in één der landen gevestigde onderneming kan derhalve haar werkterrein uitbreiden tot over de grens, zonder dat de gepresteerde diensten uit hoofde van de grensoverschrijding aanleiding kunnen geven tot het opleggen van enigerlei heffing of het instellen van belemmeringen.

Nadere regelen betreffende het vervoerwezen komen voor in de artikelen 85 t/m 89. Voorts bevat de Overgangsovereenkomst (artikelen 34 en 35) overgangsbepalingen op dat gebied. Ten slotte bevat de Overgangsovereenkomst eveneens uitzonderingen op de regel van artikel 5 voor wat betreft het betalingsverkeer (artikel 30) en het heffen van omzetbelasting (c.q. overdrachtstaks) op het dienstenverkeer (artikel 32).

Artikel 6. In beginsel zijn de belemmeringen van economische en financiële aard, welke zich tegen overschrijding van de gemeenschappelijke grenzen der drie landen zouden verzetten, door de bepalingen van de artikelen 2 t/m 5 verboden. Er bestaan evenwel andere hinderpalen, die het vrije verkeer, zoals door het verdrag beoogd, kunnen belemmeren.

Artikel 6 beoogt ongerechtvaardigde belemmeringen van deze aard ter zijde te stellen.

Dit artikel heeft in het bijzonder betrekking op niet-economische en niet-financiële belemmeringen, die een vrije grensoverschrijding in de weg staan, zoals invoerverboden, ingesteld met het oog op bescherming van de gezondheid of de goede zeden. Het bestrijkt eveneens de wettelijke of uitvoerende dan wel andere publiekrechtelijke voorschriften, welke alleen binnenslands werken en die, zonder grensoverschrijding te verhinderen, toch het vrije verkeer belemmeren; zo kunnen voorschriften betreffende de kwaliteit van goederen of de veiligheid van machines en toestellen het vrije verbruik of gebruik in het invoerende land beletten.

Artikel 6 legt bovendien de drie Regeringen de verplichting op samen te werken bij de tenuitvoerlegging van de in dat artikel vervatte bepaling. Zij zullen in het bijzonder het begrip „ongerechtvaardigd” moeten preciseren. Dit begrip omvat echter in ieder geval willekeurige discriminaties en verkapte beperkingen in de handel tussen de Lid-Statens.

Vermeld zij, dat maatregelen, nodig voor toezicht, aan de gemeenschappelijke grens of voor statistische waarneming geen belemmeringen in de zin van de voorafgaande artikelen vormen.

Artikel 7. De concurrentievoorwaarden tussen de drie partnerlanden kunnen niet alleen worden verstoord door het bestaan van belemmeringen in de zin van de artikelen 2 tot en met 6, maar evenzeer door andere overheidsmaatregelen, zoals de toekenning in een land van subsidies, welke het prijspeil in een bepaalde sector beogen te beïnvloeden. Artikel 7 heeft de strekking dergelijke maatregelen te vermijden.

Met betrekking tot de artikelen 6 en 7 zijn in artikel 10 van het Uitvoeringsprotocol nadere, meer gedetailleerde bepalingen opgenomen inzake de coördinatie van door publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties getroffen maatregelen; voor zover deze maatregelen van wezenlijk belang zijn voor een van de andere Hoge Verdragsluitende Partijen.

Artikel 8. Artikel 8, eerste lid, regelt meer in het algemeen de coördinatie van het beleid op economisch, financieel en sociaal gebied. Onder coördinatie wordt verstaan het gezamenlijk overleg der Regeringen met het doel de voor economische integratie vereiste voorwaarden te scheppen.

Deze bepaling schept het klimaat voor het optreden van de Hoge Verdragsluitende Partijen ter verwezenlijking van de doelstellingen der Unie, zonder dat de Regeringen de mogelijkheid wordt ontnomen op normale wijze de algemene toestand van de nationale economieën te beïnvloeden.

Afgezien van de algemene doelstellingen en van enkele bijzondere doelstellingen, vervat in de Préambule en in hoofd-

stuk 2 van het derde deel, is het minder wenselijk geacht in dit verdrag de inhoud van de te volgen economische, financiële en sociale politiek nader te omschrijven. Het opstellen en het voeren van een dergelijke politiek geschieden immers naar gelang van de omstandigheden en de ingenomen standpunten kunnen zich wijzigen naar gelang van de situaties, waartegenover de Overheid zich gesteld ziet. Wel echter bepaalt het verdrag de terreinen, waarop naar omstandigheden hetzij de instellingen van de Unie moeten handelen, hetzij een onderlinge aanpassing van het regeringsbeleid en van de nationale wetgevingen moet plaatsvinden. Het verdrag schept de daarvoor noodzakelijke institutionele opzet en verleent aan de instellingen de middelen voor een doelmatig optreden.

Artikel 8, lid 2, heeft ten doel te vermijden, dat het optreden van de Hoge Verdragsluitende Partijen wordt doorkruist door de invloed of activiteit van particuliere groeperingen of door misbruiken, welke voortvloeien uit een marktbeheersende positie. Te dien einde verplicht het de Regeringen op dit gebied een gecoördineerd beleid te volgen en passende maatregelen te treffen, ten einde misbruik van economische macht te kunnen tegengaan, voor zover daardoor de concurrentievoorwaarden tussen de Partijen worden verstoord.

Het optreden van de Regeringen op dit gebied zal tot uiting kunnen komen zowel in een onverbindendverklaring als in een verbindendverklaring van privaatrechtelijke overeenkomsten inzake economische samenwerking (zie artikel 11 van het Uitvoeringsprotocol).

Artikel 9. De Regeringen hebben zich rekenschap gegeven van de omstandigheid, dat zij niet kunnen volstaan met het coördineren van hun binnenlands beleid om de doelstellingen van de Unie te verwezenlijken, maar dat zij zich tevens onderling dienen te verstaan alvorens hun standpunt in het kader van internationale instellingen te bepalen. Dit is de strekking van artikel 9. De samenwerking op het gebied van regionale economische integratie valt eveneens onder de werking van dit artikel.

Artikel 10. In artikel 10 zijn de beginselen overgenomen, welke ten grondslag liggen aan het Protocol van 9 december 1953 inzake de handelspolitiek.

Op dit gebied kan immers niet worden volstaan met een eenvoudige coördinatie in de zin van artikel 9. Om redenen, welke inherent zijn aan het begrip zelf der gemeenschappelijke markt, moet men hier een gemeenschappelijk beleid volgen.

Artikel 26 van de Overgangsovereenkomst bepaalt, dat dit gemeenschappelijk beleid vóór 1 januari 1959 tot stand moet zijn gebracht.

Zoals overigens uit een vergelijking van de artikelen 9 en 10 reeds volgt, slaat artikel 10 uiteraard niet op het standpunt, dat ten opzichte van internationale instellingen en conferenties moet worden ingenomen, of op verbintenissen, welke in het kader hiervan moeten worden aangegaan.

Ten aanzien van het buitenlandse betalingsverkeer voorziet dit artikel ook in de mogelijkheid, bij gebreke van gemeenschappelijke akkoorden, parallelle akkoorden met overeenkomstige inhoud af te sluiten.

Artikel 11. De bepalingen van artikel 11 zijn een uitvloeisel van het in artikel 3 voorziene vrije onderlinge handelsverkeer voor wat betreft de uit derde landen ingevoerde en naar derde landen uit te voeren goederen; het onderhavige artikel unificeert de tarieven van alle rechten en heffingen, die aan de buitengrenzen worden geheven.

De bepaling, vervat in het tweede lid van artikel 11, is in het verdrag opgenomen, ten einde te verzekeren, dat het administratieve regime voor de afgifte van vergunningen en van soortgelijke documenten de ingezetenen der drie landen in gelijke omstandigheden plaatst, zodat de eenmaking van het beleid niet wordt verijdeld door de administratieve praktijk. Wanneer deze gelijkheid verwezenlijkt zal zijn, zullen de Regeringen ernaar streven een regime in te stellen, waarbij de

vergunningen en andere documenten van die aard, afgegeven door de administraties der partnerlanden, worden gelijkgesteld met de eigen documenten.

Artikel 11 legt voorts de verplichting op de andere dan de vorenbedoelde regelingen voor in-, uit- en doorvoer te coördineren. In de hoofdstukken 3 en 4 van het derde deel van het verdrag zijn nadere regelen voor de uitvoering der bepalingen van dit artikel opgenomen.

Wat het gemeenschappelijk tarief betreft, voorziet de Overgangsovereenkomst in de tijdelijke mogelijkheid autonome heffingen of licentierechten tegenover derde landen in te stellen bij in- en uitvoer van landbouwprodukten en voedingsmiddelen (hoofdstuk 3). Deze overeenkomst laat vooralsnog eveneens de mogelijkheid open autonoom bij invoer uit derde landen accijnzen, waarborgrecht en omzetbelasting of overdrachtstaks te heffen (hoofdstuk 6) en ten slotte laat zij tijdelijk uitzonderingen toe op het gemeenschappelijke contingeringsstelsel (artikelen 27 en 18).

Artikelen 12 en 13. De artikelen 12 en 13 leggen de monetaire regelen vast, welke voor de goede werking van de Economische Unie noodzakelijk worden geacht. De partnerlanden voeren in nauw onderling overleg een gecoördineerd beleid op monetair gebied, zonder dat deze samenwerking een monetaire unie inhoudt.

Indien de betalingsbalans van elk partnerland globaal in evenwicht is en de voor de Beneluxlanden belangrijkste handelsvaluta's in voldoende mate convertibel zijn, zullen de financiële verrekningen tussen de partnerlanden geen bijzondere moeilijkheden opleveren. De ervaring der laatste jaren heeft aangetoond, dat de huidige verhoudingen in het internationale betalingsverkeer in dat opzicht bevredigend zijn.

Verrekeningsmoeilijkheden tussen de Beneluxpartnerlanden zouden zich echter opnieuw kunnen voordoen in geval van inconvertibiliteit van de belangrijkste valuta's; het beginsel van nationale verantwoordelijkheid voor de stabiliteit van de munt zou dan enerzijds het debiteurland kunnen verhinderen een onbeperkte hoeveelheid convertibele deviezen over te dragen en anderzijds het crediteurland kunnen verhinderen hetzij een onbeperkte hoeveelheid niet-convertibele deviezen te aanvaarden, hetzij krediet boven bepaalde limieten te verlenen. Om die reden is vastgesteld, dat, ingeval één der partnerlanden bereid is inconvertibele valuta te aanvaarden of kredieten te verlenen, dit steeds tot beperkte bedragen zal geschieden, welke grootte in voorafgaand overleg is vastgesteld. Een dergelijke procedure geeft de partnerlanden de mogelijkheid hun positie te herstellen.

Artikel 14. De Regeringen hebben gemeend, dat de levensbelangen van een partnerland onder bepaalde omstandigheden het nemen van maatregelen kunnen vereisen, die tijdelijk afwijken van de doelstellingen van het verdrag. Zij zijn het erover eens, dat een gevaar voor deze levensbelangen niet alleen kan voortvloeien uit de toestand van de economie in haar geheel, doch eveneens uit het optreden van een crisistoestand in een essentiële sector, welke ernstige repercussies op de algemene economische toestand veroorzaakt.

De clausule van artikel 14 is in straffe termen geformuleerd, ten einde te vermijden, dat de ontwikkeling van de Economische Unie nodeloos wordt geremd of dat de Unie een labiel karakter verkrijgt. De in artikel 14 bedoelde beschermingsmaatregelen worden door het Comité van Ministers, bij eenparigheid van stemmen, vastgesteld; in het nationale vlak worden zij door de belanghebbende Regering in overeenstemming met de grondwettelijke voorschriften genomen.

Ten einde aan een wens van de Interparlementaire Raad tegemoet te komen, bepaalt het onderhavige artikel, dat deze raad evenals de Economische en Sociale Raad van Advies zullen worden geraadpleegd voordat beschermingsmaatregelen worden genomen. Het valt echter niet te ontkennen, dat deze procedure niet toegepast kan worden, indien ten gevolge van de ernst van de toestand dringende maatregelen moeten worden getroffen. Daarom staat het tweede lid van dit artikel

toe dan de nodige maatregelen te nemen zonder het voorgeschreven advies in te winnen of zonder dit af te wachten. Het legt evenwel de verplichting op in dat geval verslag uit te brengen over de getroffen maatregelen en over de omstandigheden, die de maatregelen hebben gerechtvaardigd.

UNIEVERDRAG, DEEL II

Artikel 15. Het tweede deel van het verdrag bestendigt in grote lijnen het bestaan en de huidige organisatie van de instellingen der Unie, welke het resultaat zijn van de ervaring, opgedaan bij de nauwe intergouvernementele samenwerking gedurende de laatste tien jaar.

De Unie verschilt door haar opbouw onder meer van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, alsmede van de Europese Economische Gemeenschap, waarin bepaalde bevoegdheden zijn toevertrouwd aan gemeenschapsorganen, die onafhankelijk zijn van de nationale Regeringen. In tegenstelling daarmee leek in een Unie, die slechts bestaat uit drie landen, waarvan de regeringscentra niet ver uiteenliggen, de procedure van rechtstreekse intergouvernementele samenwerking verkieslijk. De ervaring heeft aangetoond, dat deze procedure het heeft mogelijk gemaakt een aanhoudende voortgang der economische integratie te verzekeren.

In de algemene opzet van het verdrag bestaat er dus geen direct contact tussen de instellingen van de Unie en de bevolking der drie landen. De uitvoering van het verdrag, van beschikkingen en van andere besluiten van de instellingen der Unie geschiedt normaliter door de nationale organen.

Artikel 16. Hoofdstuk I heeft betrekking op het Comité van Ministers, het leidend orgaan van de Unie, dat bevoegd is voor alles, wat met de Economische Unie verband houdt, dat de goede werking der Unie verzekert en dat de noodzakelijke maatregelen voor het verwezenlijken van de doelstellingen der Unie vaststelt.

In het Protocol van 24 juli 1953 betreffende de coördinatie van de sociale en economische politiek was een Comité van Ministers ingesteld; de bevoegdheden van dit comité zijn vervolgens in latere overeenkomsten uitgebreid, onder meer in het Protocol betreffende de liberalisatie van het kapitaalverkeer en in het Protocol inzake de nationale behandeling bij de aanbesteding van werken en de aankoop van goederen.

Artikel 17. Het Comité van Ministers bestaat volgens dit artikel uit een bepaald aantal vaste leden; dit zijn die leden der Regeringen, die zich uit hoofde van hun taak regelmatig bezighouden met aangelegenheden, die de werking der Unie betreffen. Dit betekent echter niet, dat de overige leden der Regeringen van de bijeenkomsten van het comité worden uitgesloten. Bij de behandeling van vraagstukken, welke binnen hun verantwoordelijkheid vallen, kunnen zij worden uitgenodigd aan de werkzaamheden van het comité deel te nemen.

Artikel 18. Besluiten van het Comité van Ministers komen tot stand bij eenparigheid van stemmen. Onder deze eenparigheid moet worden verstaan de onderlinge overeenstemming tussen de drie nationale delegaties, ongeacht het aantal Ministers, dat van een delegatie deel uitmaakt.

Artikel 19. Dit artikel geeft in algemene zin een opsomming van de bevoegdheden, waarover het Comité van Ministers beschikt. Andere verdragsbepalingen en sommige artikelen van de Overgangsovereenkomst en van het Uitvoeringsprotocol verlenen het comité bevoegdheid op bepaalde bijzondere gebieden.

Artikel 19, lid b, geeft het Comité van Ministers de bevoegdheid overeenkomsten op te stellen, die aan de Hoge Verdragsluitende Partijen ter ondertekening worden voorgelegd en, indien vereist, aan parlementaire goedkeuring worden onderworpen.

Artikelen 20 tot en met 22. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 23. Het tweede hoofdstuk handelt over de *Raad-gave Interparlementaire Raad*, ingesteld door de overeenkomst van 5 november 1955 (*Trb.* 1955, 159), welke de samenstelling, bevoegdheid en werkwijze van de raad regelt. Deze overeenkomst heeft betrekking op een ruimer gebied dan door het verdrag wordt bestreken; het kwam daarom wenselijk voor, te volstaan met een verwijzing naar deze overeenkomst.

Artikel 24. De Regeringen hebben het wenselijk geacht een organisatorische band te leggen tussen de Interparlementaire Raad en de instelling, welke met de beleidsvorming van de Economische Unie is belast. Dit is de strekking van artikel 24.

Artikel 25. Het derde hoofdstuk heeft betrekking op de *Raad van de Economische Unie*, welke als voornaamste taak heeft de coördinatie van de werkzaamheden der commissie en bijzondere commissies te verzekeren. De raad bezit ook een recht van initiatief en kan in voorkomende gevallen met bepaalde uitvoerende taken worden belast.

Artikel 26. Dit artikel bepaalt, dat het Comité van Ministers het aantal leden van de raad vaststelt. Het is de bedoeling der Regeringen, dat dit aantal niet ver boven de 20 zal liggen.

Daar de raad de schakel vormt tussen het Comité van Ministers enerzijds en de commissies anderzijds, leek het noodzakelijk, dat elke commissie in de raad vertegenwoordigd is. In het algemeen zal elke commissie door de voorzitters van de nationale delegaties worden vertegenwoordigd.

De bijzondere commissies worden niet bij voortduring in de raad vertegenwoordigd, aangezien hun werkzaamheden slechts onderwerpen van bijzondere of tijdelijke aard betreffen. Deze bijzondere commissies zullen echter uitgenodigd worden zich bij de raadsvergaderingen te laten vertegenwoordigen telkens wanneer daar vraagstukken worden behandeld, die tot hun bevoegdheid behoren.

Wat het in lid 2 vermelde voorzitterschap van de raad betreft, zijn de Regeringen bevoegd hun voorzitter te kiezen buiten de leden van hun delegaties in de commissies.

Artikel 27. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikelen 28 tot en met 32. Het vierde hoofdstuk is gewijd aan de commissies en de bijzondere commissies.

De artikelen van dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de praktijk en de werking der vroegere raden en commissies. Eén wijziging in het bestaande stelsel verdient echter vermelding: de taak van de Commissie voor Douane en Belastingen is ruimer dan die van de Administratieve Raad voor de Douaneregelingen, welke zij vervangt, daar het gehele fiscale gebied voortaan het werkterrein dezer commissie uitmaakt.

De commissies en bijzondere commissies hebben een driedelige opdracht: naast het recht van initiatief draagt artikel 30 hun bepaalde uitvoerende en controlerende taken op.

Artikelen 33 tot en met 39. Het vijfde hoofdstuk heeft betrekking op het *secretariaat-generaal*.

De organisatie en bevoegdheden van dit secretariaat komen in grote lijnen overeen met die van het thans bestaande secretariaat-generaal van de raden, waarvan de oorsprong en het statuut worden gevonden in de Douaneovereenkomst van 5 september 1944, verduidelijkt en uitgelegd door het Protocol van 14 maart 1947.

Op één bepaling van dit hoofdstuk moet in het bijzonder de aandacht worden gevestigd. Artikel 37, lid 2, verwijst namelijk de regeling voor verschillende financiële kwesties naar een nader te sluiten overeenkomst; bij de opstelling van deze overeenkomst zal rekening kunnen worden gehouden met de opmerkingen van de Rekenkamers der drie landen omtrent het toezicht op de uitvoering der begrotingen.

Artikel 40. Het zesde hoofdstuk betreft de *gemeenschappelijke diensten*. Tot dusverre heeft men geen behoefte aan

dergelijke diensten gevoeld. Het verdrag verleent evenwel aan het Comité van Ministers de bevoegdheid deze diensten in te stellen, indien zij nodig mochten blijken.

Het zevende hoofdstuk handelt over het *College van Scheidsrechters*.

Op internationaal niveau zullen er praktisch geen andere geschillen bestaan dan meningsverschillen tussen de Staten, daar er geen directe raakpunten tussen de instellingen van de Unie en de bevolking der drie landen bestaan. Het verdrag voorziet dan ook in een klassieke arbitrageregeling. De voornaamste bepalingen hiervan zijn in het zevende hoofdstuk vastgelegd.

Het zou bezwaarlijk zijn geweest, indien men het verdrag had overladen met een geheel van noodzakelijkerwijze uiterst gedetailleerde aanvullende bepalingen ter zake. Bovendien hebben de Regeringen niet willen vooruitlopen op de toekomst door, eens en voor al, de bijzonderheden van het Statuut van het College van Scheidsrechters in het verdrag vast te leggen. Daarom hebben zij het wenselijk geoordeeld aan het Comité van Ministers op te dragen voor de vaststelling van dit statuut te zorgen. Het komt de Regeringen voor, dat, naast een grotere soepelheid, de vorm van een besluit van het ministerscomité bovendien alle gewenste waarborgen biedt, daar een dergelijk besluit slechts kan tot stand komen bij eenstemmigheid der drie Regeringen, die de enige Partijen zijn, die belang hebben bij eventuele geschillen. Op deze wijze zijn alle rechten volkomen gewaarborgd.

Artikel 41. Verschillende vroegere Beneluxverdragen bevatten bepalingen voor beslechting van geschillen door middel van arbitrage. Het Unieverdrag stelt een enkel arbitragestelsel in voor alle geschillen, die tussen de partnerlanden kunnen rijzen ten aanzien van de toepassing zowel van het verdrag als van de overeenkomsten, welke betrekking hebben op de doelstellingen van het verdrag.

Artikelen 42 en 43. De omstandigheden, waaronder de Unie thans werkt, vereisen niet de instelling van een permanent hof. Ten einde te vermijden, dat zich procedurele vertragingen voordoen, worden echter de scheidsrechters tevoren aangewezen.

Ten aanzien van de keuze der scheidsrechters stellen de Regeringen zich voor, de oplossing aan te houden, waarvan de vorm reeds werd aangegeven in het ministersbesluit van 3 mei 1955 inzake arbitrage op landbouwgebied. Zo stellen zij zich voor de afdelingsvoorzitters (artikel 42, derde lid) en de toegevoegde leden (artikel 43) uit de hoge magistratuur der drie landen te kiezen, waarna de toewijzing der afzonderlijke zaken, zonder regeringsbemoeienis, bij toerbeurt geschiedt.

De Regeringen zijn ervan overtuigd, dat deze wijze van keuze der scheidsrechters en deze manier van toewijzing der zaken op zich zelf een volkomen integriteit en objectiviteit der scheidsrechters verzekeren, zonder dat aanvullende waarborgen nodig zijn.

Artikel 43 heeft ten doel de continuïteit van de jurisprudentie te verzekeren, met name voor wat betreft de uitlegging van het verdrag en van de overeenkomsten, welke betrekking hebben op de doelstelling van het verdrag.

Artikel 44. Het leek gewenst een geschil eerst dan aan het College van Scheidsrechters voor te leggen, nadat men in het Comité van Ministers getracht heeft het geschil bij te leggen.

Artikel 45. Het hoofddoel van de arbitrageregeling is een juridische oplossing aan het geschil te geven. Het College van Scheidsrechters kan echter een minnelijke schikking aan Partijen voorstellen; aanvaarden zij dit voorstel niet, dan is het College van Scheidsrechters verplicht uitsluitend uitspraak te doen op de grondslag van de eerbiediging van het recht.

Indien de Partijen daarmede instemmen, kan de oplossing voor een geschil worden gezocht op de grondslag der billijkheid. In dit verband zij gewezen op de Overgangsovereen-

Hoofdstuk 1

Het eerste hoofdstuk, dat betrekking heeft op de beginselbepaling van artikel 2 van het verdrag, regelt de rechten en verplichtingen, welke voortvloeien uit het vrije verkeer van personen, uit de nationale behandeling, die de partnerlanden aan elkanders onderdanen verzekeren, en uit de uitoefening van economische en beroepswerkzaamheden.

Artikelen 55 en 56. Deze artikelen verwijzen naar nader te sluiten overeenkomsten voor de regeling van twee groepen problemen, namelijk die van de vrije overschrijding der gemeenschappelijke grenzen door personen en die van hun wettelijke en gerechtelijke bescherming. Ingevolge de Overgangs-overeenkomst (artikel 1) moeten deze overeenkomsten vóór 1 januari 1959 tot stand komen. Behalve door de bepalingen van het eerste deel van het verdrag en meer in het bijzonder door artikel 2 wordt deze materie voorlopig geregeld door het op 20 februari 1933 tussen Nederland en België gesloten Vestigings- en Arbeidsverdrag, alsmede door het op 1 april 1933 tussen Nederland en Luxemburg gesloten Vestigings- en Arbeidsverdrag (Uitvoeringsprotocol, artikel 1) en door de desbetreffende bepalingen van de Overeenkomst inzake de Economische Unie tussen België en Luxemburg van 25 juli 1921.

Artikel 55 bevat meer in het bijzonder de mogelijkheid bij overeenkomst beperkingen te stellen aan de vrijheid van verkeer en aan het recht van vestiging, op grond van overwegingen, verband houdende met de openbare orde en soortgelijke belangen.

Artikel 56 bepaalt, dat de modaliteiten der wettelijke en gerechtelijke bescherming nader worden omschreven, voor zover deze omschrijving in verband met het grondbeginsel van artikel 2, lid 2, letter g, noodzakelijk mocht blijken.

Artikel 57. Deze bepaling kent in het bijzonder nationale behandeling toe bij de toepassing van eventuele woonruimtetwetten.

Artikel 58. Dit artikel bepaalt, dat vennootschappen van één der partnerlanden op het grondgebied van een ander partnerland ten aanzien van hun werkzaamheden een zelfde behandeling genieten als de nationale vennootschappen.

Op deze regel wordt echter een uitzondering gemaakt voor de verzekeringssector en voor de spaar- en bouwkasen op grond van de bijzondere zorg der Overheid voor de belangen van de verzekerden en de spaarders. De wetgeving, waaraan deze vennootschappen in elk land zijn onderworpen, legt de nationale vennootschappen namelijk verplichtingen op, die niet steeds op buitenlandse vennootschappen kunnen worden toegepast. Deze verplichtingen kunnen in dat geval zo nodig worden vervangen door andere, gelijkwaardige verplichtingen.

De draagwijdte van deze uitzondering dient te worden omschreven in een nadere overeenkomst, welke binnen een termijn van vijf jaar moet worden opgesteld (zie Overgangsovereenkomst, artikel 6). Tot dat tijdstip is het tweede lid van dit artikel niet van toepassing op verzekeringsmaatschappijen, spaarkassen en bouwkasen.

Artikel 59. Zoals in de toelichting op artikel 2, lid 2, is vermeld, verleent dit artikel aan vennootschappen, die hun fiscaal domicilie hebben op het grondgebied van een andere Hoge Verdragsluitende Partij, nationale behandeling op fiscaal gebied. Deze bepaling is enigszins ruimer gesteld dan de overeenkomstige bepaling in de Arbeids- en Vestigingsverdragen van 1933, welke geen regels geven voor vennootschappen, opgericht volgens het recht van één der partnerlanden, terwijl hun fiscale domicilie op het grondgebied van een ander partnerland is gevestigd.

Artikel 60. Artikel 60 verwijst naar bijzondere overeenkomsten voor de toekenning van nationale behandeling bij het verrichten van arbeid in loondienst en bij aanspraken inzake sociale zekerheid. Deze vraagstukken zijn respectievelijk geregeld in het Benelux-Arbeidsverdrag van 7 juni 1956 (*Trb.* 1956, 98), dat het vrije verkeer zonder belemmeringen van

komst, welke bepaalt, dat het College van Scheidsrechters steeds ex aequo et bono uitspraak doet in geschillen, welke voortvloeien uit de toepassing van de overgangsregeling op het gebied der overheidsaanbestedingen (artikel 4, lid 2).

Artikel 46. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 47. De in het verdrag vastgelegde arbitrageprocedure gaat ervan uit, dat de geschillen tweezijdig zijn. Indien het derde partnerland belang heeft bij een geschil, kan het zich daarin voegen. Indien dit land evenwel een eigen belang wenst te behartigen, zal dit hem alleen mogelijk zijn door van zijn kant een afzonderlijke arbitrage aan te vragen.

Artikel 48. Dit artikel betreft het geval, dat het College van Scheidsrechters van oordeel is, dat een nationaal overheidsorgaan een handeling heeft verricht in strijd met het verdrag of met een overeenkomst, welke betrekking heeft op de doelstelling van het verdrag, terwijl de Hoge Verdragsluitende Partij, waaronder dit overheidsorgaan ressorteert, niet over rechtsmiddelen beschikt om deze handeling ongedaan te maken. Deze Hoge Verdragsluitende Partij is in dat geval verplicht schadeloosstelling te verlenen. Indien aard en omvang van de schadevergoeding betwist worden, is het College van Scheidsrechters tot vaststelling daarvan bevoegd.

Artikelen 49 en 50. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 51. Een geschil tussen Beneluxlanden kan eveneens hetzij de uitlegging, hetzij de toepassing van de verdragen der Europese Economische Gemeenschap of der Europese Gemeenschap voor Atoomenergie in het geding brengen. In dat geval wordt het geschil bij voorrang bij het door deze verdragen ingestelde gerechtshof voorgebracht en wordt het eerst bij het College van Scheidsrechters ahangig gemaakt, indien het gerechtshof zich onbevoegd verklaart. Deze bepaling beoogt zowel onzekerheid inzake de bevoegdheid als tegenstrijdigheid tussen beslissingen van het gerechtshof van de Europese Gemeenschappen en die van het College van Scheidsrechters van de Benelux te voorkomen.

Artikelen 52 en 53. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 54. Het achtste hoofdstuk is gewijd aan de *Economische en Sociale Raad van Advies*.

Op de in oktober 1952 te Knokke gehouden ministersconferentie werd een speciale commissie ingesteld, die tot geregelde contacten tussen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven der drie landen aanleiding heeft gegeven.

Dit artikel heeft ten doel aan deze contacten een officiële basis te geven en de daartoe opgerichte instelling adviserende bevoegdheid te verlenen.

De Regeringen hebben de tamelijk ruime uitdrukking „toporganen van de economische en sociale bedrijfsorganisatie” gekozen, ten einde gedurende de gehele looptijd van het verdrag te kunnen bepalen welke organisaties kunnen medewerken aan de aanwijzing van de leden van de raad.

Op verzoek van de Interparlementaire Raad verklaren de drie Regeringen zich bereid aan eerstgenoemde raad de adviezen van de Economische en Sociale Raad mede te delen.

UNIEVERDRAG, DEEL III

Dit deel bevat de bijzondere bepalingen, waarin enige beginselen van het eerste deel van het verdrag nader worden uitgewerkt. Daarnaast geeft het derde deel sommige terreinen aan, waarop het Comité van Ministers bevoegd is beslissingen te nemen, die de Hoge Verdragsluitende Partijen binden. In een aantal gevallen is bepaald, dat de beginselen van het verdrag door bijzondere overeenkomsten worden verwezenlijkt.

arbeiders in loondienst verwezenlijkt (Uitvoeringsprotocol, artikel 3), in de bilaterale verdragen inzake sociale zekerheid van 29 augustus 1947 (*Trb.* 1951, 13) en 8 juli 1950 (*Trb.* 1952, 87), benevens in de multilaterale overeenkomsten inzake sociale zekerheid, waaraan de Hoge Verdragsluitende Partijen deelnemen (Uitvoeringsprotocol, artikel 4).

Artikel 61. Artikel 61, eerste lid, staat de drie landen toe, hun wetgeving te handhaven, waarin de regelmatige uitoefening van bepaalde beroepen aan de eigen onderdanen wordt voorbehouden. De door dit artikel verkregen bevoegdheid houdt niet in, dat de toepassing van gunstigere wettelijke bepalingen of gewoonten wordt uitgesloten.

Hoewel het beroep van advocaat een vrij beroep is, komt het toch een openbaar ambt nabij in die zin, dat het een medewerking aan de rechtsbedeling inhoudt. Daarom is de uitoefening van het beroep van advocaat gelijkgesteld met de uitoefening van een openbaar ambt.

Het bedoelde artikel verzet zich overigens niet tegen de gebruiken van de balie, die in meerdere of mindere mate het pleiten door buitenlandse advocaten toelaten.

Het is niet uitgesloten, dat de Luxemburgse wetgeving in de toekomst de geldigheid van buitenlandse medische en met de medische wetenschap verband houdende diploma's zal erkennen. De Luxemburgse autoriteiten zouden in dat geval iedere controle op de toelating tot de desbetreffende beroepen verliezen, wanneer de in het tweede lid van dit artikel vervatte waarborg niet meer voor Luxemburg zou gelden. Het leek daarom billijk de uitoefening van deze beroepen in Luxemburg uit te zonderen van het beginsel van nationale behandeling.

In de Overgangsovereenkomst (artikel 3) is een uitzondering voor een termijn van 5 jaar gemaakt ten behoeve van de visserij in de territoriale wateren.

De Interparlementaire Raad heeft de wens uitgesproken, dat de drie Regeringen de uitzonderingen van dit artikel nogmaals in overweging zouden nemen. Met het oog op de ingewikkeldheid van dit vraagstuk hebben de Regeringen gemeend, dat een wijziging van de inhoud van dit artikel niet opportuun zou zijn. Zij verklaren zich evenwel bereid de desbetreffende bepalingen op een zo liberaal mogelijke wijze toe te passen.

Lid 2 bepaalt, dat het verdrag geen wijziging brengt in de nationale bepalingen inzake diploma's, die vereist zijn voor de uitoefening van bepaalde beroepen.

Artikelen 62 en 63. Deze artikelen, welke op de in de artikelen 2, 3 en 5 van het Unieverdrag geformuleerde beginselen berusten, nemen de basisbepalingen over van het Protocol van 6 juli 1956 inzake de nationale behandeling bij de aanbesteding van werken en bij de aankoop van goederen. Zij breiden de toepassing hiervan echter uit tot de lagere publiekrechtelijke lichamen (artikel 63, lid B, sub b, zelfs indien de Staat geen daadwerkelijke invloed daarop uitoefent).

Het non-discriminatiebeginsel van artikel 62 heeft betrekking op aanbestedingen van overheidsinstellingen, voor zover zij beogen te voorzien in de behoeften van de in artikel 63 opgesomde instellingen. Hieronder vallen geen overheidstransacties, die een ander doel beogen (bij voorbeeld aankopen ten behoeve van prijsstabilisatie). De volledige toepassing van deze bepaling zal slechts geleidelijk kunnen worden verwezenlijkt. Daarom zijn de lagere publiekrechtelijke lichamen in Nederland en de gewestelijke en plaatselijke lichamen in België en Luxemburg eerst na afloop van een periode van ten hoogste drie jaar verplicht deze bepaling op al hun aanbestedingen toe te passen (Overgangsovereenkomst, artikel 5).

De Overgangsovereenkomst stelt bovendien een termijn van ten hoogste drie jaar vast, waarbinnen in nader omschreven gevallen (artikel 4) maatregelen kunnen worden genomen, die afwijken van het beginsel van nationale behandeling.

Hoofdstuk 2

Het tweede hoofdstuk geeft een nadere uitwerking van het in artikel 8 opgenomen beginsel van coördinatie van het be-

leid inzake investeringen, landbouw en vervoer, alsmede op sociaal en monetair gebied.

Artikel 64. Wat de coördinatie van het investeringsbeleid betreft, schakelt artikel 64 het Comité van Ministers in en bepaalt de procedure.

Artikelen 65 tot en met 67. De artikelen 65 tot en met 67 hebben betrekking op het landbouwbeleid.

Artikel 65 omschrijft de algemene doelstellingen van dit beleid op de wijze, waarop dat ook in vroegere overeenkomsten is geschied.

Artikel 66 bevat een afzonderlijke ontsnappingsclausule voor de landbouw, die berust op de ministeriële beslissing van 3 mei 1955 inzake de harmonisatie van de landbouwpolitiek. Artikel 67 plaatst de Luxemburgse landbouw in een bijzondere positie bij de toepassing dier clausule, zulks in verband met de ongunstigere natuurlijke omstandigheden. Voor de toepassing van de ontsnappingsclausule is raadpleging van de Interparlementaire Raad en van de Economische en Sociale Raad om dezelfde redenen en onder dezelfde voorwaarden voorgeschreven als bij artikel 14 is vermeld. Het zou noodzakelijk kunnen zijn beschermingsmaatregelen op landbouwgebied te nemen zonder dat zich een gevaar voordoet voor de levensbelangen der Hoge Verdragsluitende Partijen, in de zin van artikel 14 van het verdrag. De verschillen in structuur en organisatie tussen de landbouw der drie landen rechtvaardigen nog de tijdelijke uitzonderingsbepalingen, welke in het derde hoofdstuk van de Overgangsovereenkomst ten gunste van de landbouw zijn opgenomen. Deze laatste bepalingen zijn eveneens uit vroegere overeenkomsten overgenomen en meer in het bijzonder uit de Landbouwprotocollen van 1947 en 1950 (*Trb.* 1953, 55).

Artikel 68. Dit artikel geeft de grondbeginselen voor het oplossen van concrete vraagstukken, welke uit de nauwe samenwerking op transportgebied tussen de Hoge Verdragsluitende Partijen zullen voortvloeien.

Voor de interpretatie der uitdrukkingen „lasten en voordelen” zij verwezen naar artikel 9 van het Uitvoeringsprotocol.

Artikel 69. Dit artikel stelt het beginsel van een gemeenschappelijk beleid op het gebied van de zeehavens vast en omschrijft de doelstellingen daarvan.

Artikel 70. Dit artikel drukt in algemene termen de wens der drie Regeringen uit om een gecoördineerd sociaal beleid te voeren, gericht op de ontwikkeling der sociale vooruitgang en op het tot stand brengen van sociale voorschriften, die aan de bevolking een maximum aan bescherming en sociale zekerheid verschaffen.

Elke Regering zal dit doel nastreven in nauw overleg met het georganiseerde nationale bedrijfsleven. Dit artikel sluit echter niet de mogelijkheid uit om het advies van de Economische en Sociale Raad in te winnen.

Artikel 71. Door de medewerking der circulatiebanken aan de werkzaamheden van de door het verdrag ingestelde bevoegde commissie te verzekeren, garandeert dit artikel deze banken de plaats, die hun toekomt bij het voeren van het monetaire en financiële beleid.

Hoofdstuk 3

Het derde hoofdstuk bevat speciale bepalingen omtrent de samenwerking inzake de economische en financiële betrekkingen met het buitenland. Dit hoofdstuk geeft een nadere uitwerking van de artikelen 9, 10, 11 en 13 en is in grote trekken gebaseerd op het Protocol van 9 december 1953 inzake de handelspolitiek.

Artikelen 72 tot en met 74. Deze artikelen bepalen de taak van het Comité van Ministers bij het opstellen en het ten uitvoer leggen van de gemeenschappelijke handelspolitiek. Het comité wordt in deze bepalingen gemachtigd, gemeenschap-

pelijke delegaties af te vaardigen naar internationale economische conferenties of organisaties.

Artikel 75. In navolging van de bepalingen van artikel 7 betreffende de binnenlandse markt verbiedt dit artikel de Hoge Verdragsluitende Partijen maatregelen te treffen, welke de mededinging van Beneluxondernemingen op buitenlandse markten verstoren.

Artikel 76. Dit artikel verwijst naar een vóór 1 januari 1959 op te stellen overeenkomst, houdende maatregelen voor wederzijdse administratieve en gerechtelijke bijstand ten behoeve van een doelmatige werking van het in-, uit- en doorvoerregime (Overgangsovereenkomst, artikel 29).

Artikel 77. De bepaling van dit artikel is ingegeven door dezelfde overwegingen als die van artikel 13.

Hoofdstuk 4

Het vierde hoofdstuk behandelt douane- en fiscale aangelegenheden. De daaraan ten grondslag liggende beginselen zijn ontleend aan de Douane-overeenkomst, aan het Verdrag tot unificatie van accijnzen en van het waarborgrecht van 18 februari 1950 (*Trb.* 1951, 159), alsmede aan de op 5 september 1952 te Brussel ondertekende verdragen nopens de wederkerige bijstand inzake de invordering van belastingsschulden en nopens de samenwerking op het stuk van douanen en van accijnzen (*Trb.* 1952, 137) (zie ook *Trb.* 1956, 141).

Artikel 78. Dit artikel bevat een uitvoeringsbepaling van het in artikel 11 omschreven beginsel van de gemeenschappelijkheid van de tarieven. De tarieven worden óf in onderlinge overeenstemming vastgesteld óf door multilaterale overeenkomsten, waarbij de Beneluxlanden partij zijn.

De heffingsmodaliteiten worden tegelijk met de vaststelling van de gemeenschappelijk tarieven bepaald.

De voor de heffing voorziene regeling geldt eveneens voor de teruggaaf van rechten.

Ingevolge artikel 5 van het Uitvoeringsprotocol is het gemeenschappelijk tarief van invoerrechten, bedoeld in de artikelen 11 en 78 van het verdrag, het tarief, dat de Beneluxlanden bij de inwerkingtreding van het Unieverdrag toepassen.

Artikel 79. Op het gebied van de omzetbelasting en de „impôt sur le chiffre d'affaires” stelt het verdrag niet het beginsel, dat de stelsels en tarieven gemeenschappelijk moeten zijn. Deze dienen in elk der landen echter zodanig te zijn, dat zij het door het verdrag beoogde vrije verkeer niet belemmeren en op de respectieve grondgebieden de onderlinge mededinging niet verstoren.

De ervaring zal aantonen op welke wijze een voldoende coördinatie en overeenstemming tussen de traditioneel geworden belasting- en heffingsstelsels verzekerd kan worden.

Inmiddels behouden de partnerlanden ingevolge artikel 32 der Overgangsovereenkomst de bevoegdheid, autonoom de omzetbelasting, de overdrachtstaks en soortgelijke belastingen te hebben.

Artikel 80. Dit artikel stelt voor de accijnzen en het waarborgrecht gemeenschappelijke tarieven in, zoals bepaald in het op 18 februari 1950 te 's-Gravenhage ondertekende verdrag, dat door het Uitvoeringsprotocol (artikel 6) in het Unieverdrag wordt opgenomen. Aangezien eerstgenoemd verdrag nog niet volledig in werking kan treden, staat artikel 31 van de Overgangsovereenkomst de Hoge Verdragsluitende Partijen tijdelijk toe, die rechten autonoom te heffen.

Ten behoeve van de wijnbouw handhaaft het tweede lid de vrijstelling van accijns binnen de Economische Unie voor uit verse druiven vervaardigde niet-mousserende wijnen.

Artikel 81. Dit artikel bepaalt de wijze, waarop de specifieke tarieven der ééngemaakte rechten worden aangepast, ingeval één van de Hoge Verdragsluitende Partijen haar muntpariteit mocht wijzigen.

Artikel 82. Dit artikel bepaalt, dat, indien in een gemeenschappelijk tarief de rechten zijn uitgedrukt in de munteenheden der onderscheiden landen, het werkelijk verschuldigde bedrag wordt vastgesteld in de munteenheid van het land, waar de schuld is ontstaan. De wijze, waarop de schuld wordt voldaan, kan autonoom door elke Hoge Verdragsluitende Partij worden bepaald.

Artikel 83. De wederzijdse bijstand, vermeld in dit artikel, is één van de wezenlijke voorwaarden van een Economische Unie.

De wijze van uitvoering van dit artikel wordt ingevolge artikel 7 van het Uitvoeringsprotocol geregeld door het Verdrag nopens wederkerige bijstand inzake de invordering van belastingsschulden en door het Verdrag nopens de samenwerking op het stuk van douanen en van accijnzen.

Voor wat de licentierechten betreft, zal de onderhavige materie worden geregeld in de overeenkomst, vermeld in artikel 76.

Artikel 84. Dit artikel gaat uit van het beginsel, dat de opbrengst der rechten ten goede dient te komen aan het verbruikende land, onverschillig welk partnerland deze rechten heeft geïnd.

De artikelen 12 en 16, derde lid, van de Overgangsovereenkomst maken op dit beginsel een uitzondering voor bepaalde heffingen en licentierechten, welke voor landbouwprodukten en voedingsmiddelen gelden.

Hoofdstuk 5

Het vijfde hoofdstuk omschrijft de wijze, waarop het vrije dienstenverkeer op vervoergebied wordt verzekerd.

Artikel 5 van het verdrag stelt de vervoerondernemingen in staat zonder enige discriminatie hun diensten binnen de grondgebieden der Hoge Verdragsluitende Partijen aan te bieden; de artikelen 85 tot en met 89 geven het Comité van Ministers de bevoegdheid de voorwaarden en de uitvoeringsvoorschriften hiervoor vast te stellen.

Het verdrag houdt geen éénmaking der nationale voorschriften op vervoergebied in, noch ten aanzien van de spoorwegen, noch ten aanzien van het wegvervoer of de binnenvaart. Met het oog op de samensmelting der drie vervoermarkten dient het verdrag echter een voldoende coördinatie der nationale regelingen te verzekeren. Daartoe maakt het verdrag onderscheid tussen het nationale en het internationale vervoer.

Artikel 85. Artikel 85 draagt het Comité van Ministers op de voorwaarden vast te stellen voor de toelating tot het nationale vervoer over de weg of te water door onderdanen van één der Partijen op het grondgebied van een Partij, alwaar zij niet zijn gevestigd.

Ten aanzien van het internationale goederenvervoer, het ongeregelde personenvervoer over de weg tussen de drie landen, alsmede het ongeregelde personenvervoer naar derde landen voorziet artikel 34 van de Overgangsovereenkomst in een geleidelijke liberalisatie.

Artikelen 86 en 87. De artikelen 86, eerste lid, en 87, tweede lid, dragen het Comité van Ministers op, uitvoerings- en controlemaatregelen vast te stellen voor bepaalde vormen van vervoer. Het Protocol van Ondertekening bepaalt nader, dat deze regelen binnen twee jaar dienen te worden uitgewerkt op voorstel van een groep deskundigen.

De voorwaarden voor toelating tot het internationale wegvervoer naar een derde land vanuit één der drie landen door ondernemers, die in één der andere landen zijn gevestigd, worden krachtens artikel 87, eerste lid, door het Comité van Ministers vastgesteld. Van deze bepaling is het ongeregelde reizigersvervoer naar derde landen uitgezonderd; voor dit vervoer worden alleen uitvoerings- en controlemaatregelen vastgesteld.

Artikel 88. Wat de werkingssfeer van artikel 88 betreft, bepaalt artikel 35 van de Overgangsovereenkomst, dat de enige thans bestaande beperkingen, nl. die op het vervoer in België van uit Nederland geïmporteerd rivierzand en -grind, binnen vijf jaar worden opgeheven.

Artikel 89. Dit artikel, dat het beginsel van vrijheid van luchtvervoer eerbiedigt, verstrekt de drie Regeringen richtlijnen met betrekking tot de exploitatie van geregelde internationale luchtdiensten in het raam van de artikelen 6 en 7 van de op 7 december 1944 te Chicago gesloten Overeenkomst inzake de internationale burgerluchtyaart (*Sib. H 165*).

Hoofdstuk 6

Het zesde hoofdstuk regelt de samenwerking op statistisch gebied. De verwezenlijking van de Economische Unie zal kennis van talrijke statistische gegevens vereisen.

Artikel 90. Dit artikel schrijft voor, dat de partnerlanden de voor een vergelijkende studie van hun economische verhoudingen noodzakelijke statistische gegevens dienen op te stellen en uit te wisselen.

Artikel 91. Dit artikel bevestigt de vertrouwelijke aard, welke over het algemeen door nationale wetgevingen aan bepaalde individuele statistische inlichtingen wordt toegekend.

Artikel 92. Gezien het nut van statistische gegevens betreffende het onderlinge handelsverkeer, verleent dit artikel het Comité van Ministers de bevoegdheid, in onderlinge samenwerking statistische waarnemingen te doen verrichten met betrekking tot de omvang van het handelsverkeer aan de gemeenschappelijke grenzen; dergelijke waarnemingen houden niet noodzakelijkerwijs handhaving in van een grenscontrole, welke niet meer door douane- en belastingformaliteiten vereist zou zijn.

UNIEVERDRAG, DEEL IV

Het vierde deel bevat de slotbepalingen.

Artikel 93. Lid 1 van dit artikel bevestigt het beginsel, dat de toepassing van het verdrag tot de grondgebieden in Europa beperkt is. De leden 2 en 3 zijn overgenomen uit het Protocol van 9 december 1953 inzake de handelspolitiek.

Artikel 94. Het eerste lid van dit artikel is op overeenkomstige wijze geredigeerd als artikel 233 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, welk artikel betrekking heeft op de verhouding tussen deze Gemeenschap en de Benelux.

Aangezien de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zich niet in dezelfde mate in ontwikkeling bevindt als de Europese Economische Gemeenschap en de Benelux, omdat zij een reeds in hoofdzaken voltooide economische unie is, lijkt het eenvoudiger te beoordelen in hoeverre haar bepalingen nog bestaansrecht hebben en in hoeverre die bepalingen aan het Unieverdrag moeten worden aangepast. Deze vergelijking is bedoeld in het tweede lid van artikel 94. Zij moet worden gemaakt in het licht van de hiervóór vermelde richtlijnen.

Artikel 95. Zoals gebruikelijk, verkrijgt de Benelux-Unie de immuniteiten als aan vreemde Staten worden toegekend. Lid 2 verleent de Unie rechtsbevoegdheid in termen, welke doen uitkomen, dat het uitsluitend rechtsbevoegdheid volgens nationaal recht betreft en geen volkenrechtelijke rechtsbevoegdheid.

Artikelen 96 en 97. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Artikel 98. Ingevolge dit artikel vormen de Overgangsovereenkomst en het Uitvoeringsprotocol een integrerend deel van het Unieverdrag; onder meer volgt uit dit artikel, dat de

Overgangsovereenkomst en het Uitvoeringsprotocol terzelfder tijd en onder dezelfde omstandigheden als het verdrag in werking zullen treden.

Artikelen 99 en 100. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

OVERGANGSOVEREENKOMST

Naast een opsomming van de huidige uitzonderingen op het beginsel van de gemeenschappelijke markt wordt voor het merendeel van deze uitzonderingen in de Overgangsovereenkomst een termijn vastgesteld, waarbinnen zij zullen worden opgeheven.

Het Comité van Ministers heeft de bevoegdheid bij eenparigheid van stemmen te besluiten tot verkorting van de voorgeschreven termijnen of tot verlenging ervan met ten hoogste twee jaar (artikelen 36 en 37).

Overeenkomstig de wens van de Interparlementaire Raad zullen de Regeringen alles in het werk stellen de voorziene termijnen te bekorten.

Hoofdstuk 1

Het eerste hoofdstuk behandelt zowel de uitzonderingen op de bepalingen van de artikelen 2 en 5 als op de bepalingen van de artikelen 55 t/m 63 van het verdrag (deel III, hoofdstuk 1).

Artikel 1. De motivering van dit artikel is gegeven in de toelichting op de artikelen 55 en 56 van het verdrag.

Artikel 2. Aangezien de voorwaarden voor toelating tot zelfstandige beroepen in de drie landen nog niet zijn geharmoniseerd, is het noodzakelijk gebleken een uitzondering op de in artikel 2 van het Unieverdrag vermelde regel te maken voor een overgangsperiode, waarvan de duur op 5 jaar is gesteld. Gedurende deze periode zal het b.v. België toegestaan zijn zekere voorwaarden te stellen aan de Nederlandse onderdanen, die beroepswerkzaamheden of een ambacht in België wensen uit te oefenen. In dit geval zullen de voorwaarden niet strenger kunnen zijn dan die, welke België voor onderdanen van derde landen stelt, en evenmin strenger dan de door Nederland aan Nederlandse onderdanen gestelde voorwaarden. Anderzijds kan Nederland bij toepassing der nationale wetgeving zekere faciliteiten aan Belgische onderdanen verlenen.

Artikel 3. De Hoge Verdragsluitende Partijen zullen binnen de door dit artikel vastgestelde termijn van vijf jaar hun bestaande nationale voorschriften met betrekking tot de visserij in de territoriale wateren moeten wijzigen.

Artikelen 4 en 5. De motivering van deze artikelen is gegeven in de toelichting op de artikelen 62 en 63 van het verdrag.

Artikel 6. De motivering van dit artikel is gegeven in de toelichting op artikel 58 van het verdrag.

Artikel 7. Het beginsel van het onbelemmerde vrije verkeer en de nationale behandeling van werknemers in loondienst kan slechts aan uitzonderingen worden onderworpen, indien de stand van de arbeidsmarkt in een land niet zou bestaan, dat de werknemers in bepaalde tijdvakken, streken of beroepen worden te werk gesteld. Deze uitzondering kan slechts in overeenstemming tussen de Hoge Verdragsluitende Partijen worden toegepast. Deze zullen alles in het werk stellen om zoveel mogelijk het nadeel te beperken, dat voor de werknemers daaruit zou kunnen ontstaan. Deze uitzondering komt reeds voor in artikel 3 van het Arbeidsverdrag van 7 juni 1956. Volgens de Overgangsovereenkomst kan deze uitzondering echter uitsluitend gedurende een tijdvak van 5 jaar na de inwerkingtreding van het Unieverdrag worden toegepast.

Artikel 8. Voorlopig zullen de beginselen van de gemeenschappelijke arbeidsmarkt niet van toepassing zijn op werk-

nemers, die door een arbeidsovereenkomst voor schepelingen zijn gebonden, daar de in Nederland en België geldende wetgeving op dit punt een formeel beletsel vormt, dat binnen een termijn van vijf jaar zal moeten worden opgeheven.

Hoofdstuk 2

Dit hoofdstuk behandelt de uitzonderingen op het vrije goederenverkeer en de belemmeringen voor de vrije concurrentie in de goederensector.

Artikel 9. Bepaalde nationale wettelijke of uitvoerende dan wel andere publiekrechtelijke voorschriften zijn op dit ogenblik in strijd met de in de artikelen 6 en 7 van het verdrag opgenomen verplichtingen tot het wegnemen van belemmeringen van het vrije verkeer of de vrije concurrentie. Het leek gewenst de drie Regeringen een termijn van vijf jaar toe te kennen, ten einde hen in staat te stellen deze voorschriften in de door het verdrag verlangde geest te harmoniseren.

Artikel 10. Dit artikel stelt een termijn van vijf jaar vast voor het opheffen van de uitzonderingen op het vrije verkeer van goederen, zowel van nationale als van geïmporteerde. Meer in het bijzonder worden de kwantitatieve en kwalitatieve belemmeringen bedoeld, welke aan de gemeenschappelijke grens om economische redenen werden ingesteld, met uitzondering van die, welke vermeld zijn in de artikelen 26 en 30 van de Overgangsovereenkomst. De overige handelsbelemmeringen zijn behandeld in artikel 9 van de Overgangsovereenkomst.

Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk behandelt de bijzondere uitzonderingen op landbouwgebied.

Artikel 11. De motivering van dit artikel is in de toelichting op de artikelen 65 t/m 67 van het verdrag gegeven.

Artikel 12. Dit artikel machtigt de Hoge Verdragsluitende Partijen in het onderlinge handelsverkeer van landbouwproducten en voedingsmiddelen heffingen of rechten toe te passen (monopolieheffingen, licentierechten, enz.), voor zover deze eveneens ten aanzien van derde landen worden toegepast.

Artikelen 13 t/m 21. De bepalingen van deze artikelen zijn uit verschillende landbouwprotocollen overgenomen (Protocol van de te Brussel op 9 mei 1947 tussen de Ministers van Landbouw van Nederland, België en Luxemburg gehouden besprekingen betreffende landbouwvraagstukken; Protocol, vastgesteld door de Regeringen van Nederland, België en Luxemburg tijdens de te Luxemburg op 20 en 21 oktober 1950 gehouden ministeriële besprekingen; Conclusies der bijeenkomst van Ministers, gehouden te 's-Gravenhage op 28 en 29 december 1950) (*Trb.* 1953, 55).

Artikel 22. De bepalingen van dit artikel vormen een onverkorte bevestiging van de beslissing van het Comité van Ministers van 3 mei 1955 nopens de harmonisatie van de landbouwpolitiek.

Artikelen 23 t/m 25. Deze artikelen behoeven geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 4

Dit hoofdstuk behandelt de overgangsbepalingen inzake de economische en financiële betrekkingen met het buitenland.

Artikel 26. Ingevolge het Protocol van 9 december 1953 inzake de handelspolitiek dient de verwezenlijking van de gemeenschappelijke handelspolitiek op 18 augustus 1958 voltooid te zijn. Het leek echter wenselijk deze termijn met enkele maanden te verlengen.

Ingevolge lid 3 van dit artikel kunnen gedurende de overgangperiode de onderhandelingen van een partnerland met derde landen worden bijgewoond door waarnemers van de andere partnerlanden. Dit bevestigt het thans geldende gebruik, dat op het Protocol van de op 2 en 3 mei 1947 te Brussel gehouden ministeriële besprekingen berust.

Uit artikel 26 vloeit voort, dat ingevoerde goederen, waarvoor een gemeenschappelijke politiek nog niet werd verwezenlijkt, niet vrijelijk kunnen circuleren, zulks onverminderd het bepaalde in artikel 10 van de Overgangsovereenkomst.

Artikelen 27 en 28. Bepaalde uitzonderingen op de gemeenschappelijke handelspolitiek zullen ook na 1 januari 1959 nog recht van bestaan hebben; dit wordt bevestigd door de artikelen 12, 27 en 28, welke zijn ontleend aan de toepassing van het Protocol inzake de handelspolitiek.

Artikel 29. De motivering van dit artikel is in de toelichting op artikel 76 van het verdrag gegeven.

Hoofdstuk 5

Dit hoofdstuk regelt de overgangsbepalingen met betrekking tot de betalingen tussen ingezetenen van de drie landen.

Artikel 30. Daar de deviezenvoorschriften van de Beneluxlanden afhankelijk zijn van de algemene toestand in het internationale betalingsverkeer, is het niet mogelijk een termijn te stellen voor de opheffing der huidige beperkingen, waarvan de invloed op het goederen- en dienstenverkeer (lid 3) overigens meer van formele dan van materiële betekenis is.

Hoofdstuk 6

Dit hoofdstuk behandelt het overgangsregime op het gebied van douane- en fiscale aangelegenheden.

Artikelen 31 en 32. De motivering van deze artikelen is in de toelichting bij de artikelen 3, 5, 7, 79 en 80 van het verdrag gegeven. De bepaling van artikel 32 doet geen afbreuk aan de regeling tussen de Beneluxlanden op het gebied van de aanbesteding van werken en de aankoop van goederen door overheidsorganen, waarin nationale behandeling inzake de heffing van omzetbelasting werd voorgeschreven.

Artikel 33. Het gaat in dit artikel om belastingen, welke niet bij in-, uit- of doorvoer worden geheven (directe belastingen, registratierechten, motorrijtuigenbelasting, enz.).

De verwezenlijking van de Unie vereist geen éénmaking van dergelijke belastingen.

De artikelen 7 en 8 van het verdrag schrijven de harmonisatie voor van de regelingen voor deze belastingen, terwijl artikel 33 nader aangeeft, dat deze harmonisatie geleidelijk gedurende de overgangperiode zal plaatsvinden.

Hoofdstuk 7

Dit hoofdstuk heeft betrekking op de overgangsbepalingen op het gebied van het vervoerwezen.

Artikelen 34 en 35. De motivering van deze artikelen is in de toelichting op de artikelen 85 t/m 89 van het verdrag gegeven.

Hoofdstuk 8

Dit hoofdstuk is aan de slotbepalingen gewijd; de artikelen 36 en 37 zijn hierboven reeds toegelicht.

UITVOERINGS-PROTOCOL

Het Uitvoeringsprotocol stelt de uitvoeringbepalingen vast voor sommige voorschriften van het Unieverdrag en van de Overgangsovereenkomst.

Artikelen 1 t/m 8. Deze artikelen voorzien in uitvoeringbepalingen door te verwijzen naar bestaande overeenkomsten,

welke aldus in de opzet der Economische Unie zijn ingepast. Enkele bepalingen van deze overeenkomsten echter, in het bijzonder die van procedurele aard, moesten worden veranderd om hen in overeenstemming met de bepalingen van het verdrag te brengen.

Artikel 1. In afwachting van de inwerkingtreding van de vóór 1 januari 1959 op te stellen Benelux-Vestigingsovereenkomst verwijst dit artikel naar de bestaande bilaterale Vestigings- en Arbeidsverdragen.

De in deze verdragen voorkomende bepalingen betreffende de arbeid in loondienst worden overigens afgeschaft door de inwerkingtreding van het Arbeidsverdrag.

Artikel 2. Voor de uitvoering van de bepalingen betreffende de aanbesteding van werken en de aankoop van goederen verwijst dit artikel naar het bestaande Protocol.

Vanzelfsprekend blijven de op grond van het bestaande Protocol genomen ministeriële beslissingen even lang van kracht als de artikelen, waarop zij zijn gebaseerd.

Ten einde de wijzigingsprocedure voor enkele bepalingen van ondergeschikt belang van het bestaande Protocol te vereenvoudigen, kwam het nuttig voor het Comité van Ministers de bevoegdheid tot wijziging van die bepalingen te verlenen.

In dit verband zij tevens verwezen naar artikel 12, sub 26, en naar artikel 13.

Artikel 3. Dit artikel past het bestaande Arbeidsverdrag in het systeem van de Economische Unie in. Verwezen zij tevens naar de artikelen 12, sub 25 en 28, en naar artikel 14, sub 1, van dit Protocol.

De bepaling van het vierde lid wordt gemotiveerd door de bijzondere aard van het beroep van handelsreiziger, dat een bezoldigd beroep is in het land, waarin het hoofdkantoor is gevestigd, terwijl daarentegen de werkzaamheden, die in een ander Unieland worden verricht, meer op dienstverlening gelijken. Met het oog daarop moest worden bepaald, dat deze werkzaamheden steeds onderworpen blijven aan de wetgeving van het land, waar zij worden uitgeoefend, ook wanneer in dit land niet de zetel van het hoofdkantoor van de handelsreiziger is gevestigd.

Artikel 4. Op het gebied van de sociale zekerheid bevestigt dit artikel het thans geldende stelsel. Het laat ter uitvoering van artikel 60 van het verdrag de zorg voor de regeling der ingewikkelde en zich steeds wijzigende vraagstukken, opgeroepen door de toekenning van de voordelen van sociale zekerheid aan onderdanen van andere landen, over aan bilaterale of multilaterale overeenkomsten.

In de bestaande bilaterale overeenkomsten is bepaald, dat een land bij het invoeren van een nieuwe wetgeving de desbetreffende overeenkomst op deze wetgeving niet van toepassing behoeft te verklaren. Men is van oordeel, dat een dergelijke bepaling niet in een Economische Unie past; enerzijds heeft daarom artikel 14, sub 2, 3 en 4, deze bepalingen voor de looptijd van het Unieverdrag opgeschort en anderzijds voorziet artikel 4, lid 2, in een oplossing, welke aan het beoogde doel beantwoordt.

Artikel 5. Artikel 12, sub 1, schaft de Douane-overeenkomst van 5 september 1944 af, met uitzondering van het daarbij gevoegde tarief. Dit tarief met de later daarin aangebrachte wijzigingen blijft dus bestaan en wordt door dit artikel bevestigd.

Artikel 6. In verband met dit artikel, dat geen nadere toelichting behoeft, moge worden verwezen naar artikel 12, sub 10, dat de opzeggingsclausule van het verdrag van 18 februari 1950 afschaft.

Artikel 7. In verband met dit artikel, dat geen nadere toelichting behoeft, zij verwezen naar artikel 14, sub 5, dat

de opzeggingsclausule van het verdrag nopens de samenwerking op het stuk van douanen en van accijnzen opschort.

De opzeggingsclausule van het verdrag nopens wederkerige bijstand inzake de invordering van belastingsschulden wordt niet opgeschort, daar dit verdrag eveneens voorschriften op ander gebied dan dat van de Economische Unie bevat.

Wat echter het gebied van de Economische Unie betreft, kan bedoeld verdrag slechts worden opgezegd, indien het wordt vervangen door andere uitvoeringsmodaliteiten voor artikel 83 van het Unieverdrag.

Artikel 8. Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 9. Terwijl de voorgaande artikelen bestaande overeenkomsten in het verdrag inpasten, voert dit artikel nieuwe uitvoeringsbepalingen in, die reeds eerder zijn toegelicht.

Artikel 10. De leden 1 en 2 van dit artikel voorzien in een procedure van voorafgaand overleg ten aanzien van de goedkeuring van maatregelen, welke door publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties worden genomen.

Het tweede lid slaat zowel op de autonome bevoegdheden als op de medebewindsbevoegdheden, welke aan publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties zijn toegekend.

Het derde lid regelt de mogelijkheid om maatregelen, die niet aan goedkeuring zijn onderworpen, te schorsen of te vernietigen, zoals voorschriften ter uitvoering van verordeningen.

Het vierde lid slaat voornamelijk op maatregelen, die, ten einde aan hun doel te beantwoorden, op korte termijn in werking moeten treden of die geheim dienen te blijven tot het moment van hun inwerkingtreding.

In het kader van de Benelux zal de procedure van voorafgaand overleg uiteraard moeten worden verwezenlijkt binnen de termijn, die de nationale wetgeving stelt.

Artikel 11. Dit artikel houdt een procedure in voor de coördinatie met betrekking tot kartels en economische machtsposities, zoals voorgescreven in artikel 8, tweede lid, van het verdrag. Ofschoon dit beleid zelfs na de inwerkingtreding van het verdrag op basis van de desbetreffende nationale wetgeving zal worden gevoerd, is het van belang de nodige waarborgen te scheppen, opdat daarvoor in aanmerking komende besluiten niet dan na overleg met het belanghebbende partnerland worden genomen. Deze bepaling is vooral nuttig bij een verbindendverklaring, daar het dan vaak nodig zal zijn, dat de partnerlanden nauw op elkaar afgestemde maatregelen treffen.

In bepaalde gevallen moet de samenwerking noodzakelijkerwijze worden uitgebreid tot het onderzoekstadium, b.v. tot de uitwisseling van inlichtingen. Lid 3 beantwoordt aan dit doel.

De bepaling van het vierde lid beoogt onzekerheden te voorkomen op het gebied van het internationale privaatrecht.

Artikelen 12 en 13. Deze artikelen schaffen, hetzij bij de inwerkingtreding van het verdrag, hetzij na afloop van de voor de openbare aanbestedingen gestelde overgangstermijn, een reeks overeenkomsten af met betrekking tot vraagstukken, welke thans door het Unieverdrag of door de Overgangsovereenkomst worden geregeld of achterhaald zijn. Bovendien is het noodzakelijk gebleken eveneens enkele overbodig geworden artikelen te schrappen uit overeenkomsten, die wel van kracht blijven (b.v. de opzeggingsclausules dier overeenkomsten).

De intrekking van de Overeenkomst betreffende een Fonds tot Wederaanpassing (artikel 12, sub 19) wordt gemotiveerd door het feit, dat het bestaan van dit fonds tot nu toe overbodig is gebleken en in de toekomst vermoedelijk overbodig zal blijven in verband met de voortschrijdende integratie.

Artikel 14. De in dit artikel opgesomde overeenkomsten staan los van het verdrag. Enkele bepalingen van deze over-

eenkomsten kunnen echter tijdens de duur van het verdrag niet blijven bestaan. Artikel 14 schort derhalve voor dit tijdsbestek de betrokken bepalingen op in tegenstelling tot de in de artikelen 12 en 13 genoemde overeenkomsten, die definitief worden afgeschaft.

*De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,*
W. DREES.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Minister van Justitie,
SAMKALDEN.

*De Minister van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming
en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie,*
STRUYCKEN.

*De Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen,*
J. CALS.

De Minister van Financiën,
HOFSTRA.

De Minister voor Defensie,
C. STAF.

*De Minister van Volkshuisvesting
en Bouwnijverheid,*
H. WITTE.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. ALGERA.

De Minister van Economische Zaken a.i.,
VONDELING.

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*
VONDELING.

*De Minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid,*
J. G. SUURHOFF.

De Minister van Maatschappelijk Werk,
M. KLOMPÉ.

De Minister van Zaken Overzee a.i.,
C. STAF.